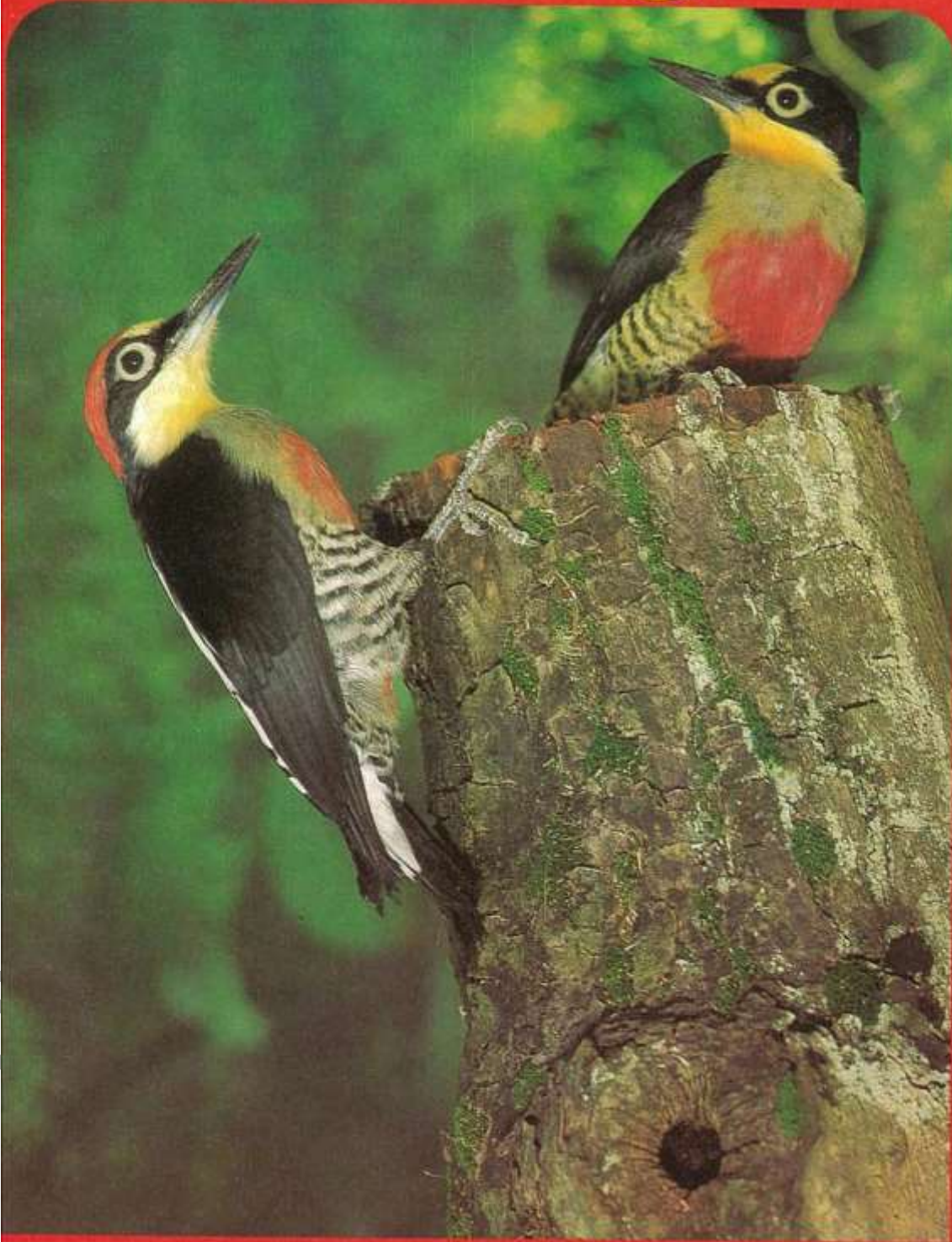

40e jaargang no. 1, januari 1979

Onze Vogels

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

Vogel

copy

BONDSBESTUUR

Voorzitter: A. van Liempd, Rubensstraat 17,
4812 AK Breda, telefoon (076) 13 61 37.

Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 61 60.

Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom.

2e Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.

Commissaris: J.J. Krol, Trompstraat 16,
7942 AE Meppel, telefoon (05220) 5 38 84.

DISTRICTSVOORZITTERS

District Groningen: R.P. Smith, Zuiderveen 36a,
9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.

District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8,
8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.

District Drente: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.

District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.

District Gelderland: D.J. Prinsen, Berkenlaan 132,
7064 HT Silvolde, telefoon (08350) 53 14.

District Utrecht: C. van Lunteren, Viasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.

District Noord-Holland: A.J.F. Lammerse,
Oude Kruisweg 104, 2142 EH Cruquius,
telefoon (023) 28 59 06.

District Zuid-Holland: G.C. Goedschaik,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.

District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 38 16.

District Noord-Brabant: J.C. Vos, Braillestraat 2,
5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.

District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

CONTACTPERSONEN TECHNISCHE COMMISSIES

D. J. van der Molen, Esschingstraat 80, 7721 XD Dalfsen,
telefoon (05293) 12 57, voor tropen, grasparkieten etc.

H.J. Veerkamp, Royaardsplein 12, 3123 AN Schiedam,
telefoon (010) 71 48 39, voor kleur- en postuurkanaries.

H. Warmerdam, v.d. Duin van Maasdamlaan 45,
2181 XB Hillegom, telefoon (02520) 1 75 57,
voor zangkanaries.

BONDSBUREAU N.B.v.V.

Aletta Jacobsstraat 4, postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon (01640) 3 50 07.
Geopend: 08.00 - 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

ABONNEMENTEN

Bij vooruitbetaling.

Binnenland / 25,— per jaar, bij vooruitbetaling op onze
giro 1148324. **Buitenland** / 35,— per jaar, per luchtpost
extra tarief volgens PTT-kosten.

België: 380 Bfr per jaar, bij vooruitbetaling op rekening
nr. 000 -0156074 -01 bij het bestuur der postcheck te
Brussel 1.

Opgave abonnement bij het Bondsbureau,
Bergen op Zoom.

Onze

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Wie als lid van de N.B.v.V. wenst toe te treden, wend
zich schriftelijk tot de secretaris van een in zijn
plaats van inwoning gevestigde afdeling.

ADRESSEN SPECIAALCLUBS N.B.v.V.

Nederlandse Zebra-vinkenclub

Secretaris: J. van Valkenburg, Snijderstraat 15a
4204 EB Gorkum, telefoon (01830) 3 45 83.
Penningmeester: A.A. Straver, Emmalaan 9,
2405 GA Alphen a.d. Rijn, Postgiro 3541696 t.n.v.
penningm. NZC Alphen a.d. Rijn.
Contributie / 20,— per jaar. Entree / 5,—.

Speciaalclub Vorm- en Postuurkanaries

Secretaris: W. de Vries, Vleugel 3,
3173 RE Hoogvliet, telefoon (010) 38 27 43.
Penningmeester: P. Bos, Wilhelminalaan 11,
3842 KA Harderwijk, telefoon (03410) 1 62 73.
Giro t.n.v. de postuurkanarieclub nr. 1667906.
Contributie / 20,— per jaar. Entree / 5,—.

Speciaalclub Eur. vogels en hun hybriden

Secretaris: S.A. van Dongen, Schimmelpenninck-
straat 17, 5037 RT Tilburg, telefoon (013) 67 25 05.
Penningmeester: G.F. Jansen, Fresiastraat 15,
3742 TK Baarn, telefoon (02154) 1 83 34.
Giro 3158484 t.n.v. Spec. cl. Eur. Vogels.
Contributie / 20,— per jaar. Entree / 5,—.

Speciaalclub van insecten- en vruchtenetende vogels

Secretaris: H. Kehl, Plein 1953, nr. 144,
3086 EK Rotterdam, telefoon (010) 80 28 54.
Penningmeester: E. Zehenpffenning, Acaciaaan 8,
3741 WC Baarn, telefoon (02154) 1 20 07,
giro 2625815, t.n.v. penn. speciaalclub.
Contributie / 25,— per jaar. entree / 5,—.

Japane Meeuwclub

Secretaris: A. Kok, Pals 23, 6931 DJ Westervoort,
telefoon (08303) 23 58.
Penningmeester: W.A.M. Berns, Kerkallee 91,
6882 AP Velp, Gld., telefoon (085) 61 96 28.
Rek.nr. 30.39.88.207 Rabobank, Velp.
t.n.v. Penningmeester J.M.C.
Contributie / 15,— per jaar. Entree / 5,—.

Parkieten Speciaalclub van Gras- en Grote parkieten

Secretaris: W. Sijsma, Grindweg 29a,
8471 EG Wolvega, telefoon (05610) 53 27.
Penningmeester: F. Leunissen, Jupiterstraat 22,
6421 RW Treebeek, telefoon (045) 21 94 31.
Contributie / 20,— per jaar. Entree / 2,50. Storten op
postgiro nr.3587100 t.n.v. Parkieten Speciaalclub,
Karel Doormanstraat 42, Waubach (L.).
Inlichtingen, opgave nieuwe leden en betaling
contributie uitsluitend aan bovenstaande adressen.

Vogels

BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 49.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.v.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels”, van zuivere particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod”.

VRAGEN OVER?

KLEURKANARIES aan: W.C. Oonk, Bergweg 37, 7242 EP Lochem.

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, v.d. Duin van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.

GRASPARKIETEN aan: H.W.J. v.d. Linden, Averbodestraat 72, 5921 ES Blerick.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN TROPENBASTAARDEN aan: G.W. v.d. Meijden, Kempenlandstraat 27, 5283 CK Boxtel.

GROTE PARKIETEN, EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

TROPISCHE VOGELS aan: H. Kehl, Plein 1953 nr. 144 3086 EK Rotterdam.

VORM- EN POSTUURKANARIES aan: A.P. Kools, Molenweg 9, 4505 PM Zuidzande.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 19 februari 1979

IN DIT NUMMER

	pag.
Vreemde spechten	4
Uw vraag, ons antwoord	6
Wat lezers schrijven	11
Onze waterslagers	13
Te veel van 't goede	15
De witvleugelkernbijter	17
Zeldzaam fokresultaat met de bonte specht	18
Grasparkieten allerlei	19
De dajalijsster	21
De volière van de maand	22
De optimist - de pessimist	23
Ervaringen met afrikaanse soorten, melba-astrilde	24
Van groen tot albino, de klassieke kleuren, de witte kanarie (1)	27
Over bloemen en planten	28
Onkruiden (kleefkruid)	29
Operatieve mogelijkheden bij vogels	30
Het grijsrug dwergpapegaaitje	32
Practische wenken	33
Grote aantallen van vogelsoorten die in China aangetroffen worden	34
Exotische vogels als huisdieren, JA of NEE?	37
Mijn kweek met Herdermaina (man)	
Acridotheres tristis en Voor-Indische spreeuw (pop) Sturnus contra jalla	38
Geslaagde kweek met de witruglori	40
Vogelkinderen en hun ouders (patrijs)	41
Vraag en aanbod	42

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Zoo-Far/Van Wijngaarden/	
Hellingman/Tropenhal/Gezasept	10
Siuis	12
Theiling	14
Benny Siagers/Van Waardhuizen/	
Henk van Os/Van Gils	16
Fauna	20
NBvV Boekenservice	26
COM	29
Orni-Mondo/Van 't Hart	35
Cédé	36
404/Fauna Vit	42/43
Tovo	44
Bogena	45
Fauna metaalwaren	46
Edelchemie/Rein v.d. Veen/	
Animali/Blankestijn/Adgefo/Thijssen/	
Conditio/'t Kraalennest	47
Witte Molen/Allesterin	48

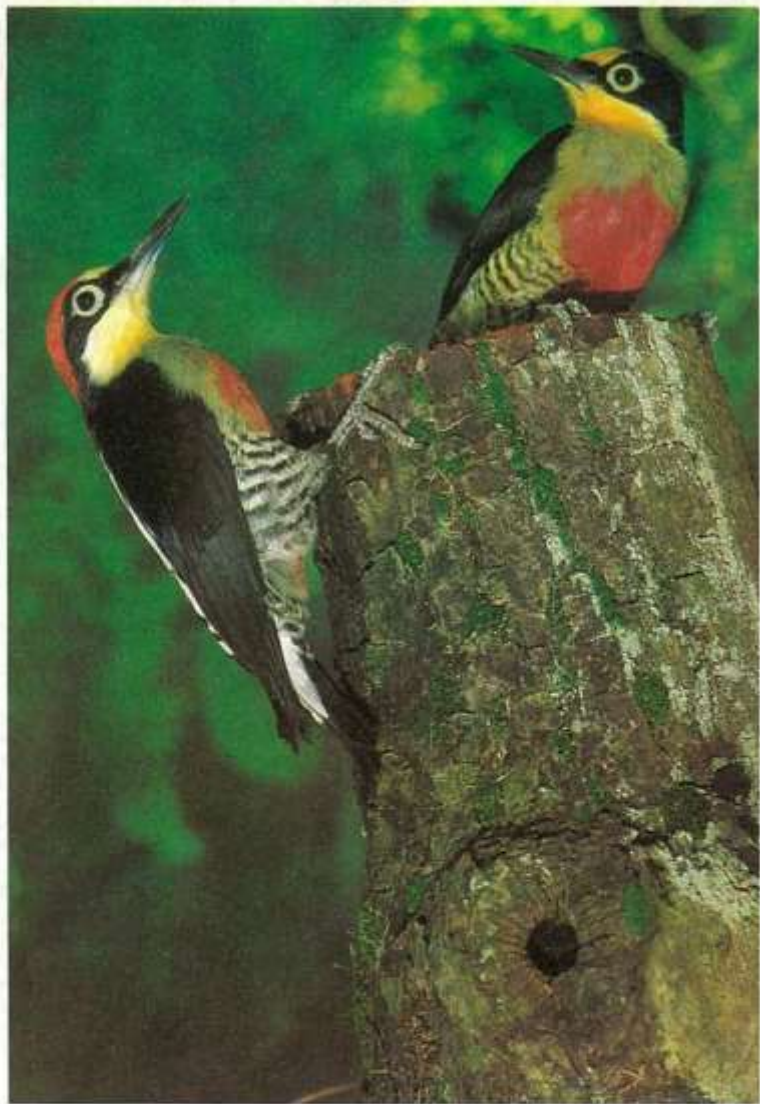
Foto en omslag pag. 4, Geelvoorhoofdspecht
Vogelpark Walsrode/H. Müller

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - Schiedam - Telefoon (010) 73 00 88

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Vreemde spechten

Tekst: Meindert de Jong
Foto's: Vogelpark Walsrode/Müller

De twee soorten Spechten, die u hier ziet afgebeeld, komen uit geheel verschillende werelddelen: de Geelvoorhoofdspecht, **Melanerpes flavifrons** heeft domicilie in Zuid-Amerika, de Poeder- of Mierenspecht, **Muelleripicus pulverentus** hoort thuis in Zuidoost-Azië.

Geelvoorhoofdspecht

De Geelvoorhoofdspecht behoort tot de zogenaamde Verzamel- of Hamsterspechten. Deze groep telt vier geslachten met twintig soorten die alle leven in de Nieuwe Wereld. Ze worden zo genoemd omdat zij voorraden aanleggen. Het zal u bekend zijn dat bijvoorbeeld de Grote bonte specht er soms een 'spechtsesmidse' op na houdt. Dit is een natuurlijke of zelf

gemaakte spleet of nis, waarin een zaadkegel van een den, spar of lariks wordt geklemd. Is dat gebeurt, dan verwijderd de specht met zijn sterke snavel de schubben en eet de zaden op. Men veronderstelt dat de Verzamel-spechten er in het begin ook alleen zo'n smidse op na hielden, maar dat in de loop van de evolutie het 'hamsteren' ontstaan is, doordat ze restanten van hun voorraad later op eten. Tenslotte zijn ze zo ver gegaan door gaten te hakken, die Grzimek 'eikelbekers' noemt, daarin het voedsel te stoppen en dit te bedekken, te camoufleren om het zo te beschermen tegen andere spechtsoorten of andere kapers.

Van **Melanerpes flavifrons** komen

diverse ondersoorten voor, die alle hun woongebied hebben in Zuid-Amerika: Midden- en Zuid-Brazilië van Goiás en Bahía zuidelijk tot Rio Grande do Sul en de zuidoostelijke Mato Grosso, Paraguay, Noordoost-Argentinië in Misiones, de 'tong' van Argentinië, die zich naar het noordoosten uitstrekt tussen Paraguay en Rio Grande do Sul.

De habitat van deze fraaie vogels wordt gevormd door bosland, palmbosjes en parken. Hun lengte bedraagt ongeveer 19 cm. De afbeelding van het paartje is zo duidelijk, dat een beschrijving achterwege kan blijven. Mannetje en vrouwtje lijken zeer veel op elkaar, maar de laatste moet het scharlakenrood op de achterkruin en de nek missen.

De Poederspecht

Zoals reeds gezegd komen de Poeder- of Mierenspechten voor in het zuidoosten van Azië. Er zijn diverse ondersoorten, maar de hier afgebeelde is *Muelleripicus pulverulentus harterti*. Hij behoort tot de grootste spechten van Maleisië en heeft ongeveer de afmetingen van een kraai. De Engelse benaming is *Great slaty woodpecker* en de inheemse naam is *belatok*. Het kostuum is vrijwel helemaal grijs met een gelig-bruine keel. Het mannetje is van zijn echtgenote te onderscheiden door een rode vlek op de wang, achter de mondhoek. De habitat van deze ongeveer een halve meter lange vogel zijn de lager gelegen bossen, speciaal de

Purperspecht

randen ervan. Daar laten ze hun trompetterend gekakel horen. Niet zelden zijn er een stuk of tien bij elkaar. Vaak vliegen ze over grote afstanden, niet alleen boven de laaglandwouden maar eveneens over open terrein.

Deze spechten nestelen — zoals het overigens spechten betaamt — in holle bomen, beter gezegd: in zelf gehakte nesthollen. Het aantal eieren bedraagt twee tot

vier; ze zijn wit en worden beschreven als 'zeer breed-ovaal met een opvallende spitse pool. De schaal is bijzonder fijn, compact en hoog glanzend. Ze zijn zuiver wit als ze vers zijn, maar geraken besmeurd en gevlekt als ze langer worden bebroed.'

□

bestuur en
redactie wensen
u een in alle
opzichten
goed 1979

uw vraag | ons antwoord

Denkpatronen in de kanariewereld

Vraag:

Gezien in de huidige kanarieliteratuur verschillend over de vererving van Phaeomelanine wordt geschreven, zou ik gaarne het volgende vernemen:

Vererft de Phaeomelanine bij kanaries onafhankelijk, intermediair of geslachtsgebonden?

Gaarne indien mogelijk een eenvoudige bewijsvoering over de juiste verervingwijze.

J.F. te H.

Antwoord:

De door J. F. te H. gestelde vraag is kort en duidelijk, een antwoord op deze concrete vraag kan slechts duidelijk zijn, nooit kort.

Daarvoor is de materie te gecompliceerd, daarvoor liggen de kernpunten uit de vraag te ver uiteen.

Vraagsteller wil niet alleen weten hoe de vererving van de phaeomelanine zich voltrekt, hij wil ook weten welke schrijver nu gelijk heeft.

Dat zijn twee volkomen verschillende zaken.

In de Handleiding voor de Kleurkanariëweker door H.J. Veerkamp wordt nadrukkelijk vastgesteld dat de vererving van de phaeomelanine als onafhankelijk en intermediair gekarakteriseerd moet worden, in de Pietpraat over kleurkanaries van Jan Kuiper word geconcludeerd dat de vererving van de phaeomelanine zich geslachtsgebonden voltrekt.

Zo op het eerste gezicht lijken de gepubliceerde standpunten volkomen met elkaar in tegenspraak, toch is dat slechts ten dele het geval.

Ik heb, daar is nooit geheimzinnig over gedaan, de eerste schreden in de theoretische benadering van de kleurkanarie gezet aan de hand van de Handleiding voor de Kleurkanariëweker van H.J. Veerkamp, het in dat voortreffelijke geschreven boek behandelde kan ik dromen. Met an-

dere woorden, ik heb bij Veerkamp 'op schoot' gezeten!

U, vraagsteller, kent mijn boek, u moet dan ook gelezen hebben dat ik nog altijd Veerkamp zeer erkentelijk ben voor het door hem verschaft studiemateriaal.

Daar kunnen dus geen misverstanden over bestaan, daaruit volgt echter niet automatisch dat iedereen het met de verstrekte informatie in dat werk eens MOET zijn!

Het is, ook in de theoretische benadering van kleurkanaries, NIET VERBODEN om zèlf te denken, dat geldt voor u èn voor mij.

Weinu, ik ben er verder ingedoken, ik heb een grote hoeveelheid andere stof verwerkt in de loop der jaren, daaruit vloeide voort een veranderd inzicht.

Zo kon ik niet in de Pietpraat over kleurkanaries Veerkamp's opvattingen over de vererving van de phaeomelanine delen, ik heb daar dus een andere opvatting over.

Er zijn meer verschilpunten, voor de beantwoording van uw vraag kunnen die buiten beschouwing blijven, ik zal me strikt tot de vraag beperken.

Hopend dat u het boek van Veerkamp redelijk goed kent vraag ik uw aandacht voor de volgende, door Veerkamp gecomponeerde, formules.

$Xz^+rb^+ = \text{groen}$

$Xz^+rb = \text{agaat}$

$Xzrb^+ = \text{bruin}$

$Xzrb = \text{isabel}$

Deze verkorte formules geven de vier bestaande pigmentgroepen aan, door een aantal factoren kan de verschijningsvorm van deze vier groepen drastisch veranderd worden. Stoeiend met deze vier formules komt Veerkamp uiteindelijk tot de passe-partoutman, hij geeft aan hoe de paringsuitkomsten van deze

vier pigmentgroepen er uit zullen zien.

Helder-Weyling-Flipsen-Rutgers-Veerkamp-Kuiper komen allen tot dezelfde slotsom inzake de uitkomsten van paringen.

Zij concluderen allen, unaniem, dat een isabelman gepaard aan een bruine pop als uitkomst geeft: bruine zonen-isabelverervend en isabeldochters.

Allen verklaren dat, door eenvoudig de verantwoordelijke factoren aan een geslachtsgebonden verervingspatroon toe te kennen, dat geldt ook voor Veerkamp.

Ook u, vraagsteller, zult met de gegeven uitkomst waarschijnlijk geen enkele moeite hebben neem ik aan, de praktijk bewijst al tientallen jaren de juistheid.

En toch tekent zich exact dáár mijn verschil in opvatting af!

Geslachtsgebonden verervende factoren hebben een onverbrekelijke koppeling met de X-chromosomen, als die koppeling er niet is heten factoren onafhankelijk.

De wildvorm van de kanaries bezit twee soorten pigment, al dan niet vermengd, dat is de zwart-eumelanine en de bruin-phaeomelanine.

Literatuur van vroegere datum spreekt slechts over zwart en bruin, de begrippen eumelanine en phaeomelanine zijn door Veerkamp geïntroduceerd in zijn Handleiding.

De reeds genoemde schrijvers passen een gevarieerde benadering toe om uit te leggen waarom een isabelman gepaard aan een bruine pop altijd leidt tot isabeldochters en bruine zonen, hoe ook de formulering opgebouwd is, altijd is de geslachtsgebonden verervingsvorm daarvoor verantwoordelijk gesteld. Dat zegt óók Veerkamp, toch concludeert hij iets verder dat de phaeomelanine onafhankelijk, zelfs intermediair vererft.

Dus, zijn inziens heeft de phaomelanine GEEN koppeling met de X-chromosomen, zijn gegeven uitkomsten zijn echter volkomen gelijk aan die van andere genoemden. Om die reden kan ik zijn mening NIET delen, want, als de phaomelanine inderdaad onafhankelijk vererft MOET de paring van isabelman x bruine pop niet alleen isabelpoppen opleveren, dan moeten uit die paring ook bruine poppen geboren kunnen worden!

En al zijn de isabellen die uit zo'n paring ontstaan vaak te bruin, het blijven wel degelijk isabellen, het worden nooit bruinen.

Het onafhankelijk verklaren van de phaomelanine heeft nog een ander interessant aspect, dat houdt namelijk in dat kanariepoppen NIET fokzuiver hoeven te zijn voor hun aanwezige phaomelanine, al dan niet in mutatieve vorm. Desalnietemin zingen alle genoemde publicisten in koor dat kanariepoppen fokzuiver zijn voor de geslachtsgebonden factoren, zonder uitzonderingen, de praktijk heeft ze nog nooit ongelijk gegeven.

Omdat de beide basispigmenten gezamenlijk de verschijningsvorm van groen-bruin-agaat-isabel bepalen, omdat de vererving van de vier genoemde pigmentgroepen zich zonder uitzondering beweegt langs vaste paden, daarom concludeer ik dat ook het basispigment phaomelanine GESLACHTSgebonden vererft.

Merkwaardigerwijs levert dat voor mij geen enkel probleem op bij het gebruik van de formules die door Veerkamp zijn voorgesteld, ik heb voor mijzelf de betekenis van de symbolen aangepast aan mijn eigen opvatting.

Voor rb^+ lees ik: ongemuteerde phaomelanine, voor rb lees ik gereduceerde phaomelanine.

Dat doende kom ik feilloos uit, niet alleen met de formules, nee, ook met de geslachtsgebonden vererving!

Het zal u als vraagsteller duidelijk zijn dat ik dát bedoel als ik zeg dat zelf denken niet verboden is, zeker niet door Veerkamp.

U had bijvoorbeeld best zelf kunnen bedenken dat diezelfde Veerkamp een uitgebreid artikel schreef over de laatste mutatie, de satinet.

Hij concludeerde, net als ik, dat deze mutant geen phaomelanine bezit, dat deze mutatie geslachts-

verbonden vererft, dan moet eigenlijk ook bij u een lampje gaan branden.

Want, als het ontbreken van een basispigment geslachtsgebonden vererft MOET ook het niet-ontbreken van datzelfde basispigment geslachtsgebonden vererven!

Al zijn de opvattingsverschillen tussen Veerkamp en Kulper gering, ik meen toch dat ze, gezien uw vraag, problemen opgeleverd hebben.

Ik heb me tijdens het schrijven van de Pietpraat gerealiseerd dat zo'n reactie als bijvoorbeeld de uwe niet uit kon blijven, dat heeft me er niet van weerhouden om toch mijn andere opvatting onverkort te publiceren, nog altijd meen ik dat het niet nodig is om kritiekloos achter wie dan ook aan te blijven rennen, ik heb géén conflict gezocht!

Om oeverloze discussies te vermijden is het noodzakelijk dat ik nog even inga op de door Veerkamp voorgestelde symbolen

B^+ en B

Naar mijn mening hanteert Veerkamp hier duidelijk een tweede soort phaomelanine, daar wringt dan ook duidelijk de schoen van de vererving van de phaomelanine.

Eigenlijk alleen omwille van de blauwfactor komt Veerkamp tot de conclusie dat de phaomelanine onafhankelijk vererft, als namelijk deze beide symbolen niet gebruikt zouden zijn, ja, dan zouden we het nooit met elkaar oneens zijn geworden.

Ik heb deze symbolen, eveneens voor mezelf, een andere betekenis dan de oorspronkelijke toegedacht, ik hanteer ze als volgt:

B^+ = zonder blauwfactor

B = met blauwfactor

Voor de verwerking van Veerkamp's symbolen heb ik een eigen interpretatie toegepast, dat maakte het ook voor mij mogelijk om de nuttige symboliek nag altijd te gebruiken.

In de hoop dat mijn uitvoerige antwoord u enige duidelijkheid heeft verschaft, inzake de door u gesignaleerde opvattingsverschillen, laat ik graag de beoordeling van het gelijk aan anderen over, ik kan slechts mijn eigen standpunten verdedigen.

Jan Kuiper

Een antwoord op een antwoord.

Een bekend politicus onderstreept zijn betoog bij herhaling, 'De zaak heeft twee kanten'. En zo is het dan

ook. Het zou van al teveel eigenzinnigheid getuigen als men bepaalde veronderstellingen zonder meer voor zoete koek aanneemt.

Er zijn gegevens, feiten, gebaseerd op wetenschappelijke onderzoeken, zowel theoretisch als praktisch, om die als vaststaand aan te nemen.

De gegevens omtrent de melaninesoorten — Eumelanine en Feomelanine — zijn tot op heden summier te noemen.

Zover mij bekend heeft de wetenschap nog steeds geen volledig antwoord op de vraag gegeven: 'Waaruit bestaat eumelanine en feomelanine?'

De graad van chemische oplosbaarheid is bepalend voor het verschil van eumelanine en feomelanine.

Wij als kleurkanariekwekers, die fokken naar Standaardreizen, worden constant geconfronteerd met het bestaan van deze twee soorten melaninen, meestal zeggen we 'pigment'.

Voor al in het keurseizoen worden we met het bestaan, de realiteit, van zwart en bruin in Gepigmenteerde Groep, in kritische zin op de hoogte gebracht.

Toen ik tien jaar geleden de 'Handleiding voor de kleurkanariekweker' schreef, deels gestoeld op de microscopische vooronderzoeken van vriend Beckmann, is er in wezen niet veel veranderd.

Natuurlijk is toen de stelling: Eumelanine (zwart) vererft — geslachtsgebonden — en feomelanine (bruin) vererft — onafhankelijk, niet zo maar uit de lucht gegrepen.

Echter, toen is duidelijk gesteld, dat het reduceren van beide melaninesoorten, veroorzaakt worden door factoren die 'gebonden' zin aan het X-chromosoom.

Met deze wijze van vererving staat de kanarie beslist niet alleen.

Zowel bij vogels als bij zoogdieren is dit verervingskarakter duidelijk vast te stellen.

Op blz. 42 van voornoemde Handleiding staat:

Van de twee melaninesoorten zijn twee vormen bekend:

A. De melaninereductie van het aantal melaninekorrels, dit noemen we kwantitatieve reductie (vermindering).

B. De reductie van het gevormde melanine rondom de melaninekorrel, dit noemen we de kwalitatieve reductie.

Zilverbruin

Zilverisabel

Foto's:
Dennis Avon en
Tony Tilford
uit Boek Pietpraat
Uitg. Helmond

De faktor die het bruin-feomelanine vermindert noemen we de **1ste reductiefaktor**, de zgn. opbleekfaktor, rb^+ .

De faktor die het zwart-eumelanine vermindert noemen we de **2de reductiefaktor**, rz^+ .

De faktor die het satineteffect veroorzaakt noemen we de **3de reductiefaktor**, rm^+ .

Kuiper stelt dat feomelanine — geslachtsgebonden — vererft.

Nu kan ik niets anders zeggen: het is maar uit welke gezichtshoek je deze materie benadert.

Lees en overdenk **Zijn antwoord**.

We weten dat in de kanariebevedering **twee soorten** bruin optreden, bruin-eumelanine en bruin-feomelanine.

Het bezit aan 'bruin' is kwalitatief gezien 'n 'geslachtseigenschap'. De bruine pop kenmerkt zich door een vloeiend warmbruin, kwalitatief een groot volume aan feomelanine en 'n kleiner volume aan **eumelanine**.

Bij de bruine man is duidelijk vast te stellen een groot volume aan eumelanine (zwarte bestreping) en een klein volume aan feomelanine. De gelijke paring van bruin maal bruin, overigens de juist aangewezen weg, geeft steeds het secundaire geslachtskenmerk te zien, het **mannenkleurtype** en het **poppenkleurtype** (hanen en hennenkleeft).

Om een goed beeld van de werking van de verschillende bekende factoren te krijgen, geeft de paring **agaatpastelman** maal **bruine pop** te zien; groene zonen (dubbel passpartout) en agaatpasteldochters. De dochters uit deze paring **lijken**, zwart-wit geredeneerd, op slechte bruinen of isabellen.

Factoren die onafhankelijk van elkaar vererven hebben hun onderlinge betrekkingen!

Zij kunnen elkaars werking **verhinderen**, **beletten**, **belemmeren**, **versterken**, **maskeren** en tevens kunnen ze hun verschillende werkingen

in een **samengestelde** kleur verenigen.

Dan komen we aan de kernvraag van Jan Kuiper. Wat nu, met de bruinfaktor B^+ (feomelanine) of **blauwfaktor**.

En inderdaad, hier wordt het mistig. Indertijd is duidelijk gesteld op blz. 117 van 'De Handleiding voor de kleurkanariekwaker'.

We kunnen veronderstellen dat dit wordt veroorzaakt door twee nauwegekoppelde factoren. Daar wij niet met zekerheid hebben kunnen vaststellen, leek het ons (Beckman en Veerkamp) in dit verband geschikter voor de praktijk om de werking van de blauwfaktor in één symbool samen te vatten.

Het symbool B^+ duidt aan, het bezit van bruin-feomelanine, zijn mutant de eumelanine of klassieke blauwfaktor is dan **B**. Dit is de meest aannemelijke en meest verantwoordelijke weergave in verband met de gevolgde methodiek in dit boek.

Is bovenstaande nu een onweerlegbaar bewijs? Zoals reeds geschreven, beslist niet! Maar wat zouden wij, leken die we zijn, de Wetenschap willen verbeteren als zij slechts (?) met de graad van chemische oplosbaarheid, het **kenmerkende verschil** tussen eumelanine en feomelanine aanduiden.

Het **bruinverdringende** karakter van de **B** faktor, is duidelijk te herkennen in de opaakanarie en het klassieke voorbeeld, de zilverisabel met **blauwstructuur**. Een vogel die beslist geen warmbruin laat zien, maar een harde paarsige violettist.

Is mijn antwoord op het gestelde van Kuiper volledig? Zeker niet! Onweerlegbare bewijsvoering is moeilijk te geven. Wie zijn wij? De gegevens uit de praktijk, daar moeten we het van hebben. En uiteraard uit de gegevens die u kunt vinden in de door mij geschreven boeken en artikelen. Daarnaast is het zinvol om het boek 'Pietpraat

over Kleurkanaries' van Jan Kuiper niet alleen te lezen, maar ook te bestuderen.

Wat is nu de intentie van onze verhalen op een simpele (?) vraag van de heer Foederer? Niet meer, maar ook niet minder, de discussies op gang te brengen. Daardoor onze liefhebberij levendig te houden. De gezapigheid, vergeef me het woord, waarin we ons teveel laten verzinken moeten we van ons afschudden. Wat zegt u? Theorie is niets voor mij. Kom nou! Zet u gedachten eens op papier en neemt dat dan mee naar uw verenigingsavond en u zult zien dat u veel met en van elkaar kunt leren. Het fokken van kleurkanaries zal hierdoor aanzienlijk aan waarde winnen.

Verassingen wat meestal teleurstellingen zijn, kunnen voorkomen worden indien men beschikt over de juiste basiskennis.

Vergeet niet, als die kennis alleen maar via 'n keurbriefje moet komen is er een jaar van kweken voorbij!

□

Herman J. Veerkamp

wat lezers schrijven

tl-verlichting

Naar aanleiding van het artikel TL-verlichting ideaal voor de kweek door H.A. Veenstra in het septembernummer van Onze Vogels wil ik graag mijn ervaringen met TL-verlichting voor de kweek uit de doeken doen.

Zo'n drie jaar geleden ben ik begonnen met de speciaalkweek van zebrevinken in de kleuren grijs, zwartmasker en bleekrug. De huisvesting voor 6 broedparen was een slaapkamertje van 3 x 2,5 waar wel buitenlicht maar geen zonlicht binnenkwam.

Aangezien 'alleen' het beste genoeg is, moest voor het 'benodigde' zonlicht, voor de gezondheid van de jonge vogels, een TL-buis met ultra violette straling geplaatst worden.

Hiervoor was een True litebuis gemonteerd welke volgens de advertentie het volledige zonnenspectrum

praktisch benaderde. Door een schakelklok wordt de verlichting geregeerd en brandt de gehele dag. Aangezien het eerste TT seizoen niet aan mijn verwachtingen en eisen voldeed, werden voor het tweede jaar nieuwe (gekeurde) vogels aangeschaft van 88 en 89 punten.

Van de 35 jongen van 6 broedparen gingen de beste vogels naar de tentoonstellingen. Tot mijn verbazing trof ik op bijna alle keurbriefjes van de maskers en de bleekruggen als opmerking aan: te licht van kleur of vlekking in rugdek.

In een artikel van het blad van de Nederlandse Zebrevinken Club, waar ik lid van ben, las ik dat vooral de bleekruggen en ook de maskers door het zonlicht opleken, met name door de ultra violette stralen van het zonnenspectrum.

Toen ging bij mij een lichtje branden nl. mijn TL-buis geeft ultra violette stralen, mogelijk is dat de dader van de verkleuring van mijn vogels.

Dit was tijdens het derde broedseizoen en onmiddellijk werd dan ook de buis door een gewone TL vervangen.

Het derde broedseizoen met dezelfde broedvogels als van het tweede seizoen leverde 50 jonge vogels op van de 6 broedparen, waarvan het groter aantal jongen waarschijnlijk zijn oorzaak vindt in het overjarig zijn van de broedstellen.

Op dit moment heb ik reeds twee keuringen achter de rug met een leuk resultaat en geen opmerkingen als te licht of vlekking in rugdek. Voor mij is dus de True Lite de boosdoener.

In het artikel van de heer Veenstra worden enkele TL-buizen, waarvan één met een 'onschadelijke' hoeveelheid ultra violettestraling nl. TL 57, besproken.

Mijn vraag blijft echter geeft de TL 57 meer of minder UV-straling als de True Lite en in hoeverre is UV-straling onschadelijk met betrekking tot het verkleuren van diverse vogels, die hiervoor vatbaar zijn. □

L. Poppema
Groningen

kweekervaringen van een dorpsmuzikant

Met genoegen, heb ik in uw editie van 'Onze Vogels' van de maand oktober jl. het ingezonden artikel over lawaai, muziek en kweekervaringen gelezen.

Als bescheiden kweker van kanaries, maar een verwoed dorpsmuzikant en een actief secretaris van een groot aantal verenigingen heb ik er behoefte aan om mijn ervaringen over de onderwerpen lawaai, muziek en kweekervaringen hierbij weer te geven.

Er zijn op dit moment nog altijd een aantal ervaren kwekers onder onze leden, die niet duiden dat een van ons hun kweekruimte betreden. Zij zijn van mening dat de kweekresultaten hieroor negatief worden beïnvloed.

Nu op huize 'stormvogel' is dit anders gesteld. De kanaries zijn daar gevestigd op een zolderkamer. Op deze kamer vinden ook tijdens het kweekseizoen meer activiteiten plaats. Slechts op enkele meters afstand van de broedkooien speel ik bijna dagelijks op mijn schuiftrambone de nodige toonladders om voldoende amazuur te behouden. Er

door E. Luppens

zijn broedparen die zich hier niets van aantrekken, anderen proberen de nodige hoge tonen te produceren.

Ook in de late avond-uren trachten zij door hun nieuwsgierigheid, zich de nodige kennis te vergaren, wanneer ik op mijn typemachine de nodige correspondentie aan het afwerken ben, hierbij tevens luisterend naar een pittige ouverture op mijn oude radio.

Overdag hebben mijn vogels gezelschap van mijn zoontje van 5 jaar, die van mening is, dat hij ook al een goede timmerman is.

De broedresultaten zijn er naar mijn mening niet slechter om. Gemiddeld komen er jaarlijks van de 12 poppen, 90 jonge kanaries op de stokken, inclusief de valse fluiters. Ondanks, dat ik over voldoende ruimte kan beschikken om mijn vogels tijdens het broedseizoen in afzondering te plaatsen, heb ik gedurende een groot aantal jaren de ervaring opgedaan, dat onze geveugelde vrienden best te allen tijde in ons midden kunnen vertoeven. □

onze waterslagers

door Henk Warmerdam

In dit artikel wil ik het eens hebben over de samenstelling van het lied van onze waterslager.

Buiten het boekje van onze grote nestor, wijlen de heer M. van Woëzik, is er weinig lectuur over zangkanaries te vinden. In diverse vogelboeken staat wel een summier beschrijving, maar voor de echte zangliefhebber is dat onvoldoende. Het is trouwens ook niet eenvoudig om het lied van de vogels te omschrijven. Vele zijn er in het verleden al mee bezig geweest.

Men heeft getracht om een en ander in notenschrift vast te leggen, maar technisch bleek dat niet mogelijk te zijn, omdat de vogels bij het zingen niet alleen hele en halve toonafstanden gebruiken, maar ook 1/4 en 1/8.

Bovendien heeft Tretter vastgesteld dat er toeren zijn die wat toonhoogte betreft op de 4de lijn beginnen en op de 2e hulplijn eindigen. Daarbij komt ook nog dat als notenschrift mogelijk zou zijn geweest, wij wel de muziek zouden hebben, maar niet de tekst. Er zijn in het verleden pioniers geweest die andere hulpmiddelen hebben bedacht om het kanarielied te vertalen. Wij denken hierbij aan Tretter, Peleman en de grondlegger van het keursysteem Dr. Wolf. De zang wordt nu fonetisch omschreven, met andere woorden, vertaald. Zoals in ons taalgebruik, vormen klinkers en medeklinkers lettergrepen, lettergrepen woorden en woorden zinnen.

In deze verhouding kunnen we ook de taal van onze zangkanaries omschrijven en leren verstaan. Zoals

bij het lezen van een buitenlandse taal, moeten wij met het uitspreken hiervan de kennis aanleren. Deze methode kunnen we ook gebruiken bij het leren van het kanarielied. Als een kanarie een tjok brengt is dat niet zo moeilijk, want bij een goede vorm spreekt hij hem uit als T.J.O.K. De klinkers of grondtoon zijn als in ons alfabet, A.E.I.O.U., daarnaast in combinatie OE en EU. De medeklinkers zijn b, c, d, g, h, j, k, l, n, r, s, t, w en z. De zangtoeren worden onderverdeeld in drie groepen: 1) Eenvoudige ononderbroken toeren, zoals belrol, heulrol, ronde knor en zwieren. De heulrol is in het waterslagerlied niet gewenst, het is een harzertoeer nl. de holrol. 2) Eenvoudige samengestelde toeren zijn bellen, fluitenrol, tjokken, tjokkenrol, fluiten, staaltönen en schokkel. 3) Samengestelde toeren deels rol-

lend of onderbroken zoals klokken-de, bollende, rollende waterslag en waterrol. Waterslag is die vorm waar waterspel in de toer aanwezig is, dus verplaatsing van water zoals bijvoorbeeld in een beekje, rivier, het vollopen van een emmer en het druppelen in water. Al deze vormen zijn waarneembaar in onze water-toeren.

Derhalve moet ook altijd het wateraccent in de grondtoon (de klinkers) overheersen.

Als wij de klokkende waterslag beluisteren (welke in vele variaties gezongen kunnen worden) moeten we de volgende combinaties van klinkers en medeklinkers kunnen horen: BL, WL, KL, GL met daarbij soms een i achter de medeklinkers. Als klinkers U, O, OE met A of E is de combinatie te vlak en van minder waarde.

Als wij de medeklinkers en klinkers eens combineren, kunnen we het volgende horen: Met BL: BLU, BLUI...i, BLOE...i. Met WL: WLUI, WLOI, WLOEI. Met KL: KLUI, KLOI, KLOEI, met of zonder i op de achtergrond. Bij de BL en WL is meestal de golvende waterslag te horen omdat de slag minder sterk tot uiting komt. Bij KL en CL is de slag sterker en als hierbij dan ook een sterk wateraccent aanwezig is, door het tongenspel, komt deze vorm goed overeen met de nachtegaal. Door met een rietje in een glas water te blazen, kunnen we verschillende watertoeren nabootsen. Door op verschillende diepten het rietje in het water te houden krijgen wij ook verschillende variaties te horen.

Het keursysteem berust op een trappensysteem: voldoende, goed en zeer goed.

Dr. Wolf is de grondlegger geweest en internationaal wordt dit systeem gehanteerd. Bij de toekenning van punten, zijn al deze fases door drie deelbaar. Dus bij de klokkende waterslag 12 punten, van 1 tot 4 voldoende; van 5 tot 8 goed en van 9 tot 12 zeer goed. Dit is dan ook bij de andere toeren van toepassing, behalve bij de rubriek 'Indruk'.

Een goede vorm van de toer moet vol en helder zijn, daarnaast beschaafd en muzikaal worden voorgedragen waarbij de lengte van groot belang is.

Ook de klinkers spelen daarbij een belangrijke rol omdat ze bepalend zijn voor de diepte van de toer. Een U ligt wat toonhoogte betreft hoger dan een O of OE. Een goede zanger zingt met gesloten snavel. Bij sommige toeren, zoals bellen of fluiten, wordt de snavel geopend. Bij een goede vorm en goede klinker blijft de toer zuiver. Aldus is de klokkende waterslag altijd afgezet met tus-

senruimte en een goed hoorbare slag. Bij de bollende waterslag komt dit niet voor. Door het praktisch ontbreken van het tongenspel en de duidelijke hoorbare slag zoals bij klokkende waterslag, zou deze toer meer bij de ononderbroken toeren thuis horen.

De medeklinkers zijn L of BL met de klinkers O, OE, U. De rollende waterslag. Deze toer heeft ook het kenmerk van de klokkende waterslag alleen het ritme is sneller zodat de slagen dichter tegen elkaar liggen. Als voorbeeld zullen we de toeren op een lijn zetten waarbij het verschil duidelijk zichtbaar is.

Bij de klok en de rol zien we dat iedere slag afzonderlijk de lijn raakt. Bij de bollende waterslag raakt hij de lijn niet, hij zweeft er als het ware overheen.

De waterrol die bij onze waterslagers ook wel voorkomt, is van een andere structuur.

Het is een samengestelde roltoer. Moeilijk te omschrijven maar wel duidelijk hoorbaar omdat de slagen zoals bij de andere watertoeren ontbreekt.

De medeklinkers zijn W,G,D,L,R en B waartussen een sterk watereffect.

Volgende maal komen we terug met het binnenlied. □

KLOKKENDE WATERSLAG

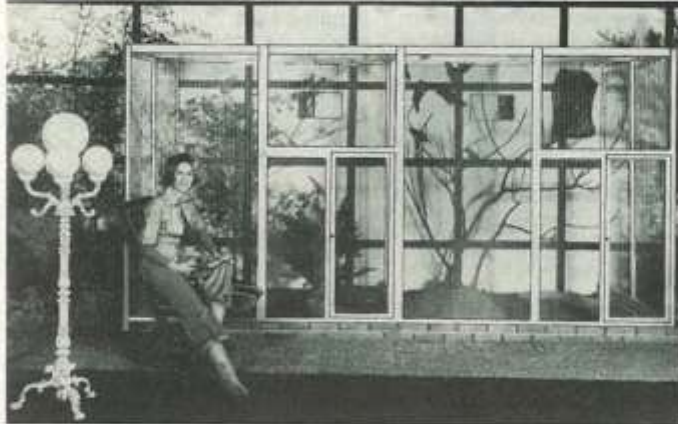
BOLLENDE WATERSLAG

ROLLENDE WATERSLAG

WINKELMONTAGESYSTEMEN & VERKOOPINSTALLATIES VOOR VOGELS, KLEINE ZOOGEREN, REPTIELEN, VISSEN - VLEGKOOIEN - VOLIERES - INBOUWKOOIEN - TOEBEHOR - VERKOOPBEVORDERING

ALUMINIUM-VOLIERES
● geen onderhoud
● hygiënisch en efficiënt
● corrosievast en roestvrij
VLEGKOOIEN
VOLIEREMEUBELS
"WEER EN WIND"-
VOGELHUIZEN
VOLIERETOEBEHOR

● Door een omvangrijk leveringsprogramma: montagesystemen volgens DIN- en fabrieksnorm in standaard- en speciaaluitvoering, zeshoekige vollières met rieten dak, inbouwkooien, mini-vlegkooien en een nuttig toebehoorprogramma. Benut onze ervaring en onze goodwill.
Neemt contact op met:

THEILING

Vert. v. Nederland: "Vitalis" Import & Export,
Paumstraat 1, 6351 BA Bochtoltz,
Telefoon (0 44 42) 20 98

te veel van 't goede

door Jos van Himbergen

De titel van dit voedingspraatje spreekt voor zich zelf. Een gezegde, dat ons heden ten dage vóór in de mond ligt. Een welvaartsmaatschappij blijkt niet in alle opzichten welzijn te betekenen. Omdat er van het lekkere genoeg is, wordt er te veel genomen en na verloop van tijd krijg je te horen, dat dit helemaal niet zo best is geweest. We wisten het eigenlijk wel maar de verleiding kan te groot zijn.

Dit zelfde gegeven kunnen we projecteren op de vogels in onze liefhebberij.

Het T.T.-seizoen hebben we achter de rug en maken ons op voor de kweek. Voor het zover was hebben we allemaal een beetje onderhoogspanning geleefd. Misschien heeft de naaste omgeving dat kunnen merken.

Hier op mijn bureau was het soms echt te veel van 't goede om daar nog doorheen te kunnen worstelen. Maar ook dat is weer achter de rug en zullen we samen eens gaan overwegen wat er zoal fout ging en in de praktijk gewoon over het hoofd werd gezien. Een vaststaand feit is, dat als er iets niet wil lukken men de toevlucht neemt naar allerhande

kunstgrepen met bijna de zekerheid van verdere mislukkingen.

Bij de vroege kwekers hoor en lees je dan: 'de eerste ronde geeft zoveel onbevuchte eitjes'. De tweede ronde gaat het meestal beter en blijken de vogels toch goede kweekvogels te zijn. Als regel geldt: Vogels broedrijp maken kunnen we niet dwingen'. Dit is nu eenmaal afhankelijk van: tijd, licht, aangepaste voeding en warmte, kortom, we moeten het toch zien als een inwendig groeiproces bij volwassen vogels. Aan de genoemde voorwaarden moet eerst zijn voldaan om vogels broedrijp te krijgen.

Een geleidelijke aanpassing hieraan ligt ten grondslag aan het broedrijp worden. Dit gebeurt in de vrije natuur precies hetzelfde. Hier zien we, dat vogels die minder licht, warmte en tevens in die periode minder gevarieerd voedsel ontvangen zich niet vermeerderen. Wordt door de natuur wel vroegtijdig aan deze zelfde voorwaarden voldaan dan zien we, zoals dit jaar, de merels reeds vóór mei uitvliegen. Was U dat ook opgevallen? In mei legt elk vogeltje een ei, maar voorjaar

1978 was hier een grote uitzondering op.

In de kweekruimten kunnen we zeer zeker deze toestand nabootsen, mits we de vogels tijdig daarop voorbereiden en de kans geven om binnen een bepaalde tijd tot broedrijpheid te geraken. Vele enzymen en hormonen zullen hieraan moeten meewerken en de vorming hiervan is afhankelijk van bovengenoemde factoren. De gedachte, dat we met een extra versterking van vitamine E de kous in een keer kunnen afbreien, heeft bij vele vogelvrienden al anders doen blijken. Vitamine E ligt wel ten grondslag aan een goede bevruchting maar is niet alleen zaligmakend om dit doel te bereiken. Dit vitamine werkt als een natuurlijke anti-oxydant, houdt de hersenen van de vogel in goede konditie en daardoor wordt een optimale functie van het zenuwstelsel bereikt, hetgeen weer nodig is om goed te kunnen bevruchten. Om deze reden wordt vitamine E bevruchtingsvitamine genoemd, maar dat houdt niet in wanneer vogels volgestopt worden met alleen maar E vitaminen, dat er dan zeker een goede bevruchting zal plaats vinden. Denk er wel om, dat aan ALLE voorwaarden voor de tijd van het koppelen moet zijn voldaan.

Tijdens de rusttijd een aangepaste voeding met voldoende vitaminen en zeker van het B-complex ligt ten grondslag aan de enzymenvorming in het vogellichaam en, zoals we weten, is het nodig om er dagelijks voldoende van te geven. Als wateroplosbare vitaminen zijn deze ongevaarlijk voor de vogels en vervullen diverse functies bij de vertering van het voedsel, zodat hier werkelijk alles kan worden uitgehaald wat er in zit.

Wat zien we in de praktijk gebeuren?

Als u hierboven leest, dat vogels voldoende vitaminen in de voeding moeten ontvangen en verder weet, dat de meeste vogels in onze kweekruimten een lichaamsgegewicht hebben van tussen de 12 en 100 gram, dan zal het iedere vogel liefhebber duidelijk moeten zijn, dat het nooit om grote hoeveelheden kan gaan. De fout die we maakten door vitaminen te gebruiken, welke bestemd zijn voor grote landbouwhuisdieren, is wel zowat achterhaald.

De volgende misvatting dient zich echter aan doordat we hebben uit-

gevonden, dat er meerdere producten zijn die vogels willen eten en deze gaan we bijmengen in het zachtvoederrantsoen. Hoe langer we dit volhouden, des te groter kan de afwijking worden en is succes verder uitgesloten.

Als we denken een alternatief product gevonden te hebben (wat meestal niet gemaakt is voor vogels en wel goed zal zijn voor het doel waartoe het dient) dan dienen we toch wel goed op te letten in welke concentratie diverse vitamines daaraan reeds zijn toegevoegd.

In het kort komt het erop neer, dat wat vogels graag opnemen niet zeker goed voor ze is en dit geldt beslist niet alleen voor vitamines. Denken we b.v. aan teveel lactose (melksuiker) in het dagrantsoen welke vervelende gevolgen dit kan hebben.

Als ik ga narekenen hoeveel honderdduizenden internationale eenheden vitamines A, D3 en E (olie-oplosbare) op diverse wijzen in een vogelvoederdagrantsoen terecht komen, wel, dat verwekt een schrik-effect.

Je weet namelijk zeker dat er bij deze vogels iets fout moet gaan. Ze kunnen dergelijke enorme overdo-

seringen niet blijven verwerken. De lever gaat afwijken, vervult zijn functie niet meer en er ontstaat een vervelende situatie.

Het heeft daarom zin om ieder product dat men gebruiken wil goed te beoordelen. De gegevens daarop vermeld maken dat mogelijk. Bij het samenstellen van een zachtvoeder is deze handelwijze van groot praktisch belang.

Gaan we bedoelde producten nog toevoegen aan een kant en klaar eivoer of opfokvoer, waarin alle vitamines reeds aanwezig zijn, dan heeft zulks geen zin. We brengen de bestaande goede verhoudingen er alleen maar mee in de war en geven onnodig geld uit voor vitamines, die we niet nodig hadden.

Het grootste gevaar schuilt bij het samenstellen van zachtvoeder van 'geheim recept'. In dit geval worden dikwijls diverse producten bijgemengd welke reeds een zeer hoog vitaminegehalte hebben en de praktijk leert, dat soms 2 of 3 van dergelijke producten worden opgenomen. Of men wel of niet gelezen heeft wat er in deze producten aanwezig is laten we in het midden, doch de klap op de vuurpijl is als men leest, dat er verder NOG een

flinke dosis van diverse vitamines aan wordt toegevoegd.

De hele zaak is dan rond. De eerste weken zal men bij de vogels zelfs een opleving constateren en denken de juiste methode te hebben gevonden.

Mis, want na enige tijd gaan de zo verzorgde vogels afwijkingen vertonen en de zaak terugdraaien valt dan niet meer mee.

De oplossing voor degenen, die zelf zachtvoeder samenstellen is: zeker te weten dat er geen regelmatige overdoseringen via het mengsel kunnen plaatsvinden.

Tot slot. Willen alle vogelvrienden, die gebruik gemaakt hebben op een of andere wijze van de verstrekte aminozuren voor vogels, hun bevinningen NU insturen. Positief of negatief, dat doet er niet toe, als u maar laat horen wat of u ondervonden hebt. Ongeveer 80% van de deelnemers hebben het reeds gedaan. Dit praktijkonderzoek wil ik graag afsluiten om tot nut van de vogelliefhebberij er verder wat mee te kunnen doen.

In de toekomst kan een uitgebreid verslag hierover verwacht worden. Vogelvrienden, tot de volgende keer. □

Wij hebben regelmatig voorradig duizenden tropische vogels
Prachtvinken - Parkieten -
Duiven - Kanaries - Papegaaien
Grote Parkieten.

DONDERDAG'S KOOPAVOND
tot 21.00 uur.

VOGELHANDEL „BENNY SLAGERS”
DORPSSTRAAT 79 - ENTER (Ov.)
TELEFOON 05478-16 82

A. P. van Gils

Abcovensweg 19
5051 PT Goirle
Telefoon 013/341579

**Regelmatig in voorraad:
tropische vogels uit Australië, Afrika,
Zuid-Amerika en Azië,
Papegaaien, parkieten, kanarie's etc.**

Geopend:
Maandag t/m vrijdag 9.00 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 18.00 uur
Zaterdag 9.00 tot 17.00 uur. - Zondag's gesloten.

Amerik. MOTOR broedmachine TURNX

Geheel doorzichtig. Met elementverwarming. Lucht-circulatie via ventilator - Automatische warmteregeling en semi-automatische keerinrichting. Met 3 keerringen voor 24 kwarteleieren - 18 fazant- of dwerghoender-eieren of 12 grote eieren. Is ook als kunstmoeder te gebruiken

Prijs f 129,- franco
Met volautomatische keer-
inrichting leverbaar voor:
f. 185,- franco

Van Waardhuizen
LEIDERDORP
v.d. Valk Boumanweg 204
Telefoon 071-41 08 37

Henk van Os Vogelhandel

- Met de grootste sortering vogels van Nederland.
- In- en verkoop van alle soorten gangbare vogels.

Geopend dagelijks van 9 tot 6 uur.

Dinsdags gesloten.

Ringdijk 26 - Ridderkerk - Tel. 01804-1 42 92

Foto's en tekst: Petr. Podpera,
Praag, Tsjecho-Slowakije
Vertaling/bewerking: M. Lejeune

de witvleugelkernbijter

De auteur geeft de witvleugelkernbijter of witvleugeldikbek de wetenschappelijke naam **Mycerobas carnipes**. In 'A Checklist of the Birds of the World' wordt het geslacht **Mycerobas** echter niet meer genoemd, maar spreekt men van **Coccothraustes carnipes**. ('Onze' Appelvink heet **Coccothraustes coccothraustes**). Grzimek noemt in het standaardwerk 'Het leven der dieren' het geslacht **Mycerobas** nog wel en noemt de vogels tandsnavelkernbijters, die in vier soorten de hooggelegen gedeelten van Midden-Azië bewonen, voor het Himalayagebied. Ook 'Elseviers Broedvogelgids' noemt de vogel **Mycerobas carnipes**. Daarom houd ik ook **Mycerobas** aan.

Podpera schrijft: deze grote sterke vogels, die vanwege hun voorkomen doen herinneren aan de Europese Appelvink, bewonen het gebergte in Noord-Iran, Afghanistan, Sovjet-Midden-Azië en West-China. In het gehele verspreidingsgebied

komen drie geografische rassen voor. Het mannetje dat is afgebeeld is de subspecies **Mycerobas carnipes centralis**, die in de buurt van Alma-Ata werd bemachtigd. De witvleugelkernbijters zijn typische vogels van gebergte met jeneverbesen alpenroos (rododendron)-vegetatie, veelal boven de naaldhoutgrens, op hoogten variërend van 2000 tot 4800 meter boven de zeespiegel.

Het voornaamste voedsel vormen de zaden van de jeneverbes. De vrouwtjes zijn minder fel getekend dan de mannetjes en het zwart van de kop en de borst is vervangen door grijs. De witvleugeldikbek, zoals hij in Elseviers Broedvogelgids wordt genoemd, is geen trekvogel en begint reeds betrekkelijk vroeg in het jaar te broeden: eind april of begin mei. Het nest is een komvormig bouwsel van kleine dunne takjes en droog gras, van binnen bekleed met vezeltjes en stukjes boomschors. Het bevindt zich door-

gaans op een dunne tak van een jeneverbesstruik, dicht bij de stam en vrijwel nooit erg hoog. Het legsel bestaat uit twee tot vijf eieren, die wit tot heel lichtblauw van kleur zijn met lichtbruine puntjes. In 1976 werden in Praag tijdens een tentoonstelling van exoten twee paartjes getoond. Ondanks het lange transport waren de vogels in prima conditie. Zij kregen als voedsel voornamelijk zonnebloempitten. Ook beten zij de naalden van de dennetakken af, die als zitstokken fungeerden.

In de avonduren werden de vogels agressief tegen elkaar. Het dominerende mannetje overnachtte altijd op de allerhoogste plaats, terwijl de zwakkere zich met lager gelegen slaapplekken tevreden moest stellen. Zolang deze hiërarchie niet werd nageleefd, was er geen rust in de tentoonstellingskooi. Hoe het deze vogels verder gegaan is, is helaas niet bekend. □

zeldzaam fokresultaat met de witte specht

(*Leucoconerpes candidus*)

in diergaarde blijdorp

Hun oorspronkelijke woongebied is de campus van Brazilië en Suriname, Uraquay, Paraquay, Bolivia en Argentinië, waar zij de palmwouden en Savannen bewonen.

De hoofdkleur is wit, de snavel zwart, de kop wit, de oogstreep zwart; deze loopt van het oog tot beneden in de nek en weer naar boven tot het andere oog.

Vlak boven deze zwarte band ziet u een smalle citroengele streep gelijklopende met de zwarte tot in de nek; hier vloeit het uit tot de prachtige citroengele nekpartij, dit geel gaat ongeveer van de bovenhals tot aan de nek, vanaf de nek komt de zwarte nekpartij die uitvloeit tot de stuit. De stuit is wit. De vleugels en de bovenstaart zijn zwart. De onderstaart is wit met veel zwarte vlekken, hierdoor ontstaat de mooie horizontale streep-tekening aan de onderstaart.

De poten zijn leigrijs. Opvallend is bij de poten, dat de tenen voorzien zijn van zeer scherpe nagels om zich te kunnen vasthouden als zij tegen de bomen klimmen of hangen. Er zijn twee tenen naar voren en naar achteren gericht.

Van de staart moet vermeld worden, dat hij zeer stevig is; de staartveren hebben n.l. een zeer stijve schacht. Hierdoor kunnen zij goed in balans blijven als zij tegen de bomen opklimmen. De staart is niet recht van vorm, maar wat puntig.

De middelste staartpen is de langste aan weerszijden aflopende tot de buitenste staartpen. Vanaf de staart gaan we weer naar boven; hier komen we het geel tegen van de anaalstreek tot aan de buik; de verdere gedeelten zijn wit tot aan de kop.

De naakte gele oogring heeft ongeveer een breedte van 5 mm, van hieruit loopt ook het geel naar de oogstreep.

De ogen zijn donkerbruin van kleur. Het vrouwtje mist de gele partij boven de oogstreep en in de hals.

Ook is de zwarte oogstreep wat fletser van kleur, eveneens het geel bij de anaalstreek. Verder lijkt ze precies op de man.

De jonge vogels lijken sprekend op de ouders (bij een leeftijd van zes weken), alleen is het geel om de ogen wat lichter; de gele oogstreep

ontbreekt nog en de snavel is iets korter.

De totale lengte van deze vogels is 26 tot 27 cm.

Het voedsel bestaat uit vele soorten insectenmaden en larven, daarnaast vele soorten bessen, vruchten en af en toe verschillende zaden.

Ongeveer twee jaar bewoonden 3-1 van deze spechten een der voliëres in de tropenkast van 'Blijdorp'. Deze voliëre is geheel voor de specht ingericht, verschillende berkenstammen en levende ficussen zijn aangebracht, alsmede een nestblok van 40 cm hoog x 20 x 20 cm. Dit nestblok werd gebruikt als slaapgelegenheden.

Tot eind april ineens de vrede voorbij was. Een van de mannetjes werd zodanig verjaagd dat hij uitgevangen moest worden. Er bleven dus twee mannen en 1 vrouwtje over. De rust keerde weer terug. Bij de dagelijkse rondgang langs de voliëres bleek spoedig dat het vrouwtje vaak in het nestblok vertoefde; na controle bleek op 22 mei het eerste ei gelegd te zijn, hierna volgden nog 5 eieren. Ze waren witachtig met afmetingen van 29,9 x 25,75 mm.

Ijverig werden de eieren bebroed door beide ouders; ze losten elkaar steeds af: 's avonds zaten zij samen op de eieren. Dertien dagen later, op 4 juni, was het eerste jong er; op 5 juni het tweede en op 6 juni no. 3 en 4. De andere eieren bleken onbezet te zijn.

Een drukke tijd brak aan voor het ouderpaar en de eenzame man.

Alle drie voerden zij van 's morgens vroeg tot 's avonds laat.

Naast krekels, wasmotlarven, kakkerlakken en meelwormen voerden zij ook nog veel voedsel wat onze spechten altijd voorgezet krijgen, n.l. verschillende soorten fruit, zoals appels, bananen, tomaten, sinaasappel, geweekte rozijnen en krenten, daarover werd wat universeelvoer gestrooid, tevens kregen zij hierbij fijngemaakt, hardgekookt ei, gekookt vlees, geweekte forel-

lenkorrels, enkele pinda's en wat gehakte sla.

De eerste dagen bleven de jongen praktisch kaal. Ze waren lichtroze. Toen ze zeven dagen waren begonnen de ogen open te gaan. Alle drie de spechten voeren prima, tot op een avond de overgebleven man toch te veel bleek te zijn, de andere ochtend werd hij dan ook gevonden, helaas al dood...

De oudste jongen waren toen al 14 dagen. Zij begonnen al veertjes te krijgen in vleugels en staartje.

Bij de dagelijkse controle (dit lieten de oude vogels toe, slechts een enkele keer vielen zij wel eens aan) zagen we de jongen groeien als kool. Opgemerkt moet worden, dat het levende voer eerst bovenop een boomstam werd gedood, daarna werd het pas gevoerd.

Op 28 juni hoorden we de jongen voor het eerst hakken in het blok, ook begonnen zij echte spechten-geluiden te maken. Ze zitten nu al aardig in de veren; het leeftijdsverschil is nog wel duidelijk te zien, de witte kopkleur is nog wat bruinig, maar het gehele kleurpatroon is duidelijk zichtbaar.

We zien dan ook dat alle jongen mannetjes zijn; de gele vlek in de nek is duidelijk waarneembaar.

De oude vogels krijgen het steeds drukker, de jongen zijn niet stil te krijgen, ze piepen en gillen de hele dag om eten. Op 6 juli vliegt plotse-ling de oudste specht uit, hij is nu 31 dagen oud. De kleur is praktisch gelijk aan z'n vader, alleen de onderstaart is nog zwart en de snavel iets korter. Hij vliegt wat stumperig, maar dit is snel over. Vaak kruipt hij nog in het nest bij zijn broertjes.

Op 9 juli zien we het tweede jong uitvliegen en in de ochtend van de 13e juli vliegt iedereen rond. De ouders proberen hen te beschermen door de vleugels om de kinderen te slaan, een heel leuk gezicht.

Op 23 juli beginnen de jongen zelf te eten, de onderstaart is nu ook horizontaal gestreept, zoals bij de ouders.

Op 31 juli zijn de jongen geheel zelfstandig, zij hakken op de bomen, klauteren tegen het gaas op en neer en hun luide stem klinkt luid door de tropenkas, hiermede de aandacht trekkend van de vele bezoekers die langs hun voliëre wandelen. □

Ger M. Essenberg

grasparkieten allerlei

door H.W.J. v. d. Linden

De voeding

Ieder kind weet dat een auto zonder benzine niet kan rijden. De voortbeweging van de auto is een arbeidsverrichting die nu eenmaal niet vanzelf gaat. De hiervoor noodzakelijke energie wordt verkregen door verbranding van benzine. Verbranding is, het onder opname van zuurstof, uiteenvallen van een chemische stof waarbij energie vrijkomt.

Een minder stormachtige, doch in wezen hetzelfde verbrandingsproces vindt in een vertraagd tempo plaats in de cellen van levende organismen. De benodigde brandstof hiervoor is suiker. Dit komt u misschien wonderlijk voor doch ook onze dagelijkse boterham wordt door onze spijsverteringsorganen omgezet in suiker, waarop ik later nog terugkom.

De suiker, welke in het bloed opgelost wordt zou er echter net zo gauw weer uit zijn als ze er was ingekomen, wanneer ze niet door de cellen werd vastgehouden. Dit 'vasthouden' wordt mogelijk gemaakt doordat enkele suikermoleculen samengevoegd worden tot een molecuul glycogeen, een suiker van een hogere samenstelling, welke in de cel achterblijft om als energiebron te kunnen worden gebruikt. De omzetting van suiker in glycogeen geschiedt door middel van enzymen of fermenten. Met de wijze waarop de enzymen werken zullen we ons hier niet ophouden.

Enzymen zijn hoogmoleculaire verbindingen. Ieder enzym kataliseert slechts een bepaalde reactie waarbij niet meer dan twee of drie atomen in de molecuul betrokken worden. Bij volledige verandering van een molecuul geschiedt dit in fasen met vele tussenproducten waarbij voor ieder fase weer een ander en-

zym nodig is. Zouden wij de reeks ontelbare reacties nagaan die de stofwisseling in de levende cel tot gevolg hebben dan zouden we niet anders doen dan het volgen van de kringloop van het leven zelf.

We weten dus dat een levend organisme, evenals een auto, die arbeid moet verrichten van brandstof voorzien moet worden. Benzine voor de auto, glycogeen voor de spiercel. Een levend wezen onderscheidt zich echter van de auto doordat het zichzelf op kan bouwen. Behalve bedrijfsstoffen heeft het ook bouwstoffen nodig en dat laatste niet alleen tijdens de groei doch meestal ook gedurende de volwassen levensstaat, omdat cellen vervangen moeten worden door nieuw te vormen cellen.

Sommige dieren echter, die als ze volwassen geworden zijn een zeer korte levensduur hebben, zoals de vlinders voeden zich uitsluitend met suiker die ze in de nectar van bloemen vinden. Ze hebben dus enkel bedrijfsstof nodig die de energie moet leveren voor hun arbeid.

Eik ander groeiend organisme heeft aan suiker niet voldoende. Het protoplasma van de cellen bezit als belangrijkste bestanddeel eiwitten. Eiwitten zijn opgebouwd uit aminozuren welke stikstof bevatten die in suiker geheel ontbreken. Ook vet, onmisbaar als bedrijfsstof maar ook van essentieel belang voor wat betreft de meervoudig onverzadigde vetzuren, bevat geen stikstof waaruit volgt dat eiwitten in de voeding voor het groeiend organisme en ter uitwisseling van verbruikte cellen onmisbaar zijn.

In wezen is al het leven op aarde af-

hankelijk van het groene plantenrijk. Zouden er enkel vleeseters bestaan dan was de dierenwereld spoedig uitgestorven. Het is daarom maar goed dat de meeste dieren plantenetters zijn. De planten op hun beurt hebben ook voedsel nodig. Uit kooldioxide, een chemische verbinding van koolstof met zuurstof (CO_2), dat in kleine hoeveelheden in de lucht aanwezig is, en water (H_2O), bouwen zij door fotosynthese met behulp van de groene bladkleurstof chlorofyl en onder gebruikmaking van zonlicht-energie druivesuiker en zetmeel op. De overgebleven zuurstof wordt daarbij weer aan de atmosfeer afgegeven.

Men schat dat het groene plantenrijk per jaar op deze wijze 400 miljard ton zuurstof vrijmaakt.

Uit de aldus verkregen koolhydraten en bepaalde anorganische zouten, zoals fosfaten en nitraten en mineralen uit de bodem, worden door de plant eiwitten, vetten en andere organische verbindingen opgebouwd. Door verbranding van koolhydraten wordt de benodigde energie voor deze syntheses geleverd.

Uit het bovenstaande en uit het feit dat geen enkel dier kan assimileren zoals de groene planten moge blijken dat het plantenrijk de bron is van alle voedsel waar door we in feite allen vegetariërs zijn.

De voornaamste voedselgrondstoffen heb ik nu genoemd:

Koolhydraten, vetten en eiwitten.

In een broodje met kaas zijn ze bij wijze van spreken alle drie vertegenwoordigd.

We zullen de voedselgrondstoffen eens nader gaan bekijken.

Koolhydraten:

Koolhydraten, de naam zegt het al, bestaan uit de verbindingen koolstof (C), waterstof (H), en zuurstof (O) de beide laatsten in dezelfde verhouding als in water. Druivesuiker, of glucose heeft de formule $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6$ zodat een suikermolecuul uit 6 atomen koolstof, 12 atomen waterstof en 6 atomen zuurstof bestaat.

Zoals ik in het begin reeds opmerkte spelen suikers een grote rol in het leven van plant en dier. Wat glycogeen is voor het dier is zetmeel voor de plant. Zetmeel en glycogeen zijn dus koolhydraten van hogere samenstelling door samenvoegingen van meerdere suikermoleculen.

de Daja lijster

(Copsychus saularis)

Tekst: E.M. Wessels

Foto: C. Scholtz/v. 't Hart

Deze zwart-wit gekleurde vogel, met een grootte van ongeveer 22 cm is een naaste verwant van de meer bekende Shamalijster, waarover ik enige tijd geleden uitvoerig geschreven heb.

De Dajalijster is een veel voorkomende vogel in India, het vroegere Indo-China, Indonesië en de Filipijnen. Het is een vogel die de mensen opzoekt, in tegenstelling tot de Shama, die meer teruggetrokken leeft, ver van de mensen vandaan. Ook de Dajalijster is een goede zanger, maar toch minder dan de Shama. Mogelijk ook daardoor, dat hij bij de meeste liefhebbers minder in tel is. Toch worden ze regelmatig ingevoerd, zij het in mindere mate dan de Shama. Ook poppen kunnen we de laatste tijd af en toe bij de importzendingen aantreffen, zodat het samenstellen van een paar nu niet zo moeilijk is.

Jammer genoeg horen we van broedresultaten van deze vogels slechts heel sporadisch, terwijl het bij deze lijstersoort toch zeker mogelijk moet zijn. We hopen maar op de toekomst.

De huisvesting en verzorging is ook nu weer gelijk aan de Shama. Een grote kooi (80-100 cm) of voliëre met andere grote vogels.

Ze vragen veel badwater, een noodzakelijk iets voor een goede bevedering. Doen ze het zelf niet, dan regelmatig wat nat spuiten met lauw warm water uit de bloemenspuit.

U weet natuurlijk, dat deze vogels zuivere insectenetters zijn, dus het menu hieraan aanpassen. Goed universeelvoer, eventueel aangeemaakt met wat hardgekookt ei, meelwormen, alle soorten levende insecten, mierenëieren enz. het moet een wonder zijn als ze het hierop niet doen, en niet in prima conditie komen.

In het begin is het natuurlijk wel oppassen en moeten ze aan dit voer gewend worden, maar meestal geeft dit geen problemen, tenminste ik zelf heb nooit hiermede moeilijkheden ondervonden.

Bij het broeden is het noodzakelijk, dat u per voliëre maar één paar huisvest. Vooral in de broedtijd zijn ze zeer onverdraagzaam, niet alleen tegenover soortgenoten, maar tegen elke vogel.

Het beste is een voliëre, die goed begroeid is, zodat het nest wat beschut ligt. De broedduur is ongeveer twee weken. Voor het grootbrengen van de jongen zijn natuurlijk enorme hoeveelheden levend voer noodzakelijk, een hele opgave om dat voor elkaar te krijgen.

Voor de liefhebbers van deze vogelsoorten een prachtige belevenis en indien de jonge vogels groot worden een hele prestatie. □

COM-WERELDTENTOONSTELLING IN HET TURFSCHIP TE BREDA

Meer dan 10.000 vogels in een onvoorstelbare mooie en interessante collectie. Dit mag u niet missen.

Geopend vanaf 26 januari 1979 te 13.30 uur, vervolgens dagelijks van 10.00 tot 22.00 uur, m.u.v. 27 januari en 4 februari wanneer wijsluiten om resp. 18.00 en 17.00 uur.

Toegangsprijzen: Volwassenen / 5,00
Kinderen tot 12 jaar en bejaarden / 2,50
Passe-Partout / 20,00

de volière van de maand

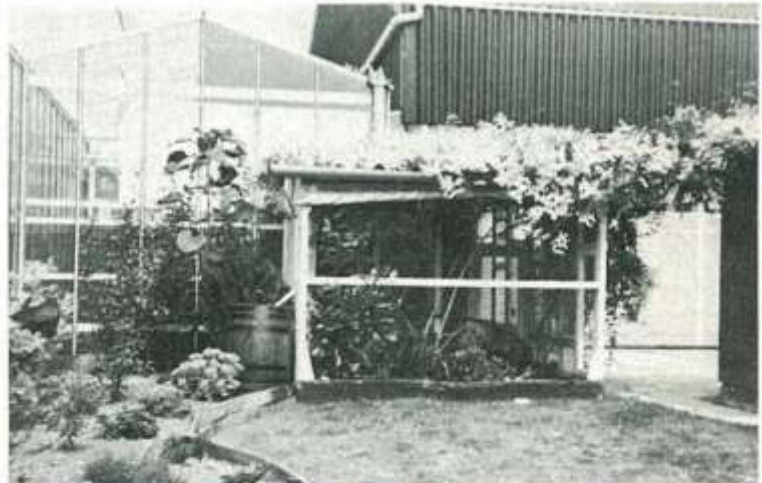
Bert Bentvelzen, Woudseweg 146 te Den Hoorn, zo schrijft hij, in het gelukkige bezit van een binnen- en buitenvolière. Zo'n twee jaar lang is hij nu met de hobby bezig en hij heeft er erg veel plezier in. Op een fundament van spoorbielzen bouwde hij zijn buitenvlucht welke een oppervlakte beslaat van 2,50 x 2,50 m. Het geheel is opgetrokken van hout, zijnde drie raamkozijnen met glas. De voorkant is open en bespannen met gaas (zie foto 1). Tijdens de winter wordt die voorkant afgeschermd door plastic.

Ook het dak is afgeschermd en wel met p.v.c. golfplaatjes. In die vlucht is ook een binnenverblijf geprojecteerd waarin de vogels een rijk voorziene voedertafel kunnen vinden.

De beplanting bestaat uit roodendron, vlier en een bruidsluier. De laatste is geplant in de vlucht maar groeit naar buiten uit. In de zomer is de vlucht bevolkt met zebrovinken en jonge kanaries.

Vorig jaar bouwde Bert een kweekruimte aan die vlucht (zie foto 2 rechts). Er is gebruik gemaakt van veel glas, dubbel aangebracht, om een redelijke temperatuursbeheersing te verkrijgen. De afmetingen van die kweekruimte zijn: 2,50 x 1,50 m grondoppervlak en ongeveer 2 m hoog. Daarin zijn enkele broedkooien opgesteld waarin kanaries worden gekweekt. Bovendien is er ook een vluchtje van 2,50 m lang en 80 cm breed. Door middel van twee klampaampjes is er een goede toevoer van frisse lucht (zuurstof). Bovendien is de ruimte voorzien van verwarming en automatisch in- en uit te schakelen verlichting. Er is bij de bouw veel gebruikt gemaakt van oude maar nog in goede staat verkerende materialen, zoals de kozijnen. Dat daarvan best een goed vogelverblijf is te bouwen, getuigen de foto's. Wij wensen Bert nog heel veel plezier van zijn liefhebberij en voor het komende kweekseizoen goede resultaten.

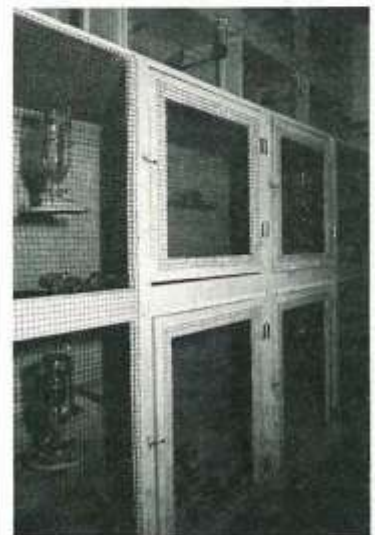
De volgende serie foto's laat u zien dat ook in grote steden, met hun alom bekende hoogbouw, het goed mogelijk is om de vogelliefhebberij te beoefenen. Cor Jansen, Bachstraat 488 in Leiden, lid van het bestuur van de afdeling Leiden 2 en

tevens lid van het districtsbestuur, kweekt al weer zo'n tien jaar kleurkanaries en hij doet dat in het souterrain van zijn flat. Een kleine ruimte, 3,50 m lang, 1,75 m breed en 2,50 m hoog.

Dus, in het zogenaamde schuurtje, u kent dat wel. In de buitenwand is een klein raampje aangebracht waardoor enig daglicht binnenkomt en dat ook, opgezet, de nodige frisse lucht kan doen binnenstromen. Zon kan er niet binnen komen, maar twee True Lite-lampen zorgen voor een redelijke vervanging.

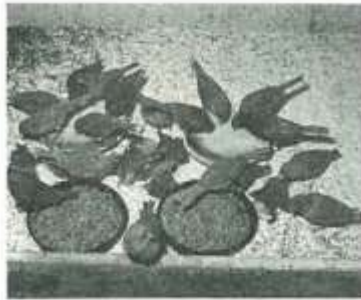
In deze ruimte zijn 25 broedkooien gebouwd, welke 55 cm breed, 40 cm diep en 45 cm hoog zijn. Onder de broedkooien zijn vluchtjes gemaakt, waarin de jonge vogels en later de mannen en poppen — elk apart — worden gehuisvest. Cor behaalde in zijn kweekruimte uitstekende resultaten met niet de gemakkelijkste kleurslagen, namelijk roodfactorigen. Voor verwarming gebruikt hij een

elektrische 'blazer' met thermostaat en de verlichting werkt automatisch, via een schakelklok. Het broedseizoen vangt aan in januari. Vorig jaar kweekte hij ruim 150

vogels en hij behaalde met verschillende exemplaren redelijk tot goede resultaten op de tentoonstellingen. Al met al een bewijs voor de stelling dat ook zij die niet over een tuin beschikken toch op een uitstekende

wijze de vogelliefhebberij kunnen beoefenen. Of de interesse nu uitgaat naar kleurkanaries of tropen en parkieten doet er weinig toe. In nagenoeg elke ruimte is er een kli-

maat te scheppen waar het voor vogels goed toeven is. Met een beetje beleid is zo'n ruimte, hoe klein die ook moge lijken, op een juiste wijze te benutten. De afmetingen van broedkooien etc. dienen te worden aangepast. Dat betekent dus in eerste instantie dat de zaak goed bekeken moet worden. Is dat eenmaal gedaan, dan zal er een hobbykamer kunnen ontstaan waar niet alleen de vogels maar ook de mens met erg veel plezier zal vertoeven en daar gaat het uiteindelijk ook om. Wij wensen iedere 'warmkweker', welke in deze periode al volop aan de kweek is, een uitstekend broedseizoen, in het bijzonder onze vriend Cor Jansen.

□

de pessimist

Een vogel in een kooitje,
Een visje in een fuik,
Een kapper met zijn foonitje,
Een baas in egen buik.

Een pas gescheiden echtbaar,
Een kind in een weeshuis,
Een dode op een draagbaar,
Een TV met veel geruis.

Een werker die geen werk heeft,
Een winter zonder sneeuw,
Een zomer die geen zon geeft,
Een oliebesmeurde meeuw.

Een leven zonder liefde,
Een droom die niet bestaat,
Een vriend die me eens griede,
Een wereld vol van haat.

Een lucht vol met vergiften,
Een water, sterk bevuild,
Een mens die steeds wil kiftten,
Een hond die het trottoir bevuilt.

Een voortgaan zonder uitzicht,
Een dosis stank voor dank,
Een grijsaard krom van jicht,
Een dronkaard zonder drank.

Hoe kan een mens zo leven?
Met zo'n armzalig slecht bestaan?
Een goede raad wil 'k geven,
Schaf eens wat vogels aan!!!

S.H. Carolus.

De optimist

Een mooie zomerdag,
Een glaasje goede wijn,
Een blijde kinderlach,
Een lichaam zonder pijn.

Een vogel in de vrije lucht,
Een auto die meteen wil starten,
Een meisje dat van liefde zucht,
Een leven zonder smarten.

Een tuin vol mooie bloemen,
Een nacht vol maneschijn,
Een paartje aan het zoenen,
Een heldere, schone Rijn.

Een visser aan het water,
Een jochie op een fiets,
Een poesje en een kater,
Een zonnebad met niets.

Een zingende kanarie,
Een levenslustig mens,
Een nieuwe januari,
Een ontvangen goede wens.

Een jubelende lente,
Een stralend hemelblauw,
Een spaarsom met veel rente,
Een fiere, trotse paauw.

Waarom zou ik gaan treuren?
Het leven is zo mooi!
Met vogels in veel kleuren,
'k Geniet van hen in veld en kooi

S.H. Carolus.

Foto's: Horst Bielfeld
Cees Scholtz/Cruiff

ervaringen met afrikaanse soorten melba-astrilde

Pytilia Melba

In Afrika komt de Melba-astrilde in vele rassen voor. Rekening houdend met de verschijningsvorm en de verspreidingsgebieden, is men gekomen tot een indeling van ongeveer 12 ondersoorten welke in twee groepen te splitsen zijn, te weten een noordelijke groep met rode teugels en een zuidelijke groep met meer grijsachtig grauwe teugels. Die beide groepen onderscheiden zich in de bepaalde verspreidingsgebieden, maar er zijn ook zogenaamde overgangsvormen zodat het bijzonder moeilijk is om de rassen als het ware duidelijk af te bakken. Daarbij komt nog dat de verschillen tussen de ondersoorten vaak zo klein zijn dat herkenning van die ondersoorten bepaald niet gemakkelijk ja zelfs erg moeilijk is. Wij noemen u de rassen alsmede het gebied waar ze voorkomen.

P.m.citerior, droge steppen van Centraal Afrika; **P.m.clanceyi**, Bahr el Ghasalgebied; **P.m.soudanensis**, Zuid Soedan door Oost Oeganda tot Noordwest Kenia en Zuidwest Tschaad; **P.m.affinis**, Zuidoost en Zuid Ethiopië; **P.m.jubaensis**, Noord Kenia tot Somalia; **P.m.kirki**, Oost Afrika; **P.m.grotei**, kustgebie-

den van Tanzania tot Zambesi.

De rassen die tot de grijs- of grauwtugels behoren, onderscheiden zich van de hiervoor genoemde rassen door een meer grauwig grijze teugel welke het rood van het masker bij de mannelijke vogels onderbreekt.

P.m.jessei, Hooglanden van Kenia en Tanzania; **P.m.belle**, westelijk van de verspreidingsgebieden van vorengenoemd ras; **P.m.thamnophila**; **P.m.melba** (de nominaatvorm), kustgebieden van Noord Angola; **P.m.damarensis**, hooglanden van Zuid Afrika en **P.m.hygrophila**, Noordwest Zambia.

Melba-astrilden bewonen voornamelijk droge en bosachtige gebieden en leiden daar, meestal paarsgewijs, een verborgen leven. Buiten de broedtijd leven ze in kleine

groepjes vaak ook met andere astrilden.

Het verschil tussen man en pop is duidelijk te zien. Het popje mist de rode veerpartij op bovenkop en keelstreek alsmede de geel tot oranje veren op de borst. Bovendien is zij over het geheel niet zo scherp getekend.

Hun eenvoudige nest bouwen ze in doornachtige struiken op een hoogte van 50 cm boven de grond. Er zijn ook tal van nesten waargenomen op een hoogte van ongeveer 5 meter in de toppen van bomen.

De Zuidafrikaanse rassen worden veel door de Paradijswida geparasiteerd. Deze wida legt de eieren in de nesten van de melba's en die zorgen dan wel dat *Steganura paradisea* in stand blijft.

De eerste kweekresultaten werden

Eén dag oude melba-astrilde.

Let op de verhemelte tekening en de verdikte witkleurige snavelhoeken.

in 1936 in Engeland en in 1937 in Denemarken behaald.

De acclimatisatie van deze zo graag warmte hebbende en van de zon genietende vogels vraagt veel zorg. Zeker zo'n eerste periode mag de temperatuur in verblijfsruimte niet lager dan 20 graden Celsius zijn. Na een ruime gewenningsperiode en indien ze in uitstekende conditie zijn, kunnen ze worden gehuisvest in een ruime, goed beplante en op een zonnige plaats gebouwde volière. Die volière moet dan wel van een goed nacht- c.q. binnenverblijf zijn voorzien waarin tijdens de koudere perioden de temperatuur geregeld kan worden en ook niet onder de 18 tot 20 graden Celsius mag komen. Beschikt men niet over een dergelijk aangebouwd binnenverblijf dan is het wenselijk om dergelijke astrilden tijdens de koude periode binnenshuis te halen.

Naast een goed en gevarieerd mengsel zaden voor kleine tropen, aangevuld met onkruiden en trogierst, dienen we deze astrilden ook — en zeker in de broedperiode — levend voer te verstrekken. Het is verstandig om ze altijd naast de zaden een zachtvoer te geven dat samengesteld is uit gelijke delen ei- en

universeel- of insectenvoer waardoor wat Clausvoeder wordt gemengd.

Voor we het aan ze geven maken we de benodigde hoeveelheid rul met hetzij roosvicee, hetzij geraspte appel, wortel of iets dergelijks of met vruchtensap en wat water. Het levend voer kan bestaan uit geknipte meelwormen, die we eveneens door het zachtvoer kunnen mengen, of uit maden, fruitvliegjes, bladluis, etc. etc. Het is allemaal vaak een kwestie van uitproberen wat ze het liefst opnemen. Zaak is dat we dit ruimschoots vóór de broedperiode weten zodat we, zodra er jongen zijn, ze niets te kort behoeven te komen.

Bij de balts springt het mannetje om het popje, houdt daarbij de staart zijdelings naar haar gericht, heeft een veertje of strohalm in de bek en zingt. Wanneer beide vogels een naar hun instinct goed plaatsje voor het nest hebben gevonden en vastgesteld, dan gaan ze alletwee ijverig aan de slag. Van meestal lange grashalmen wordt een vrij slordig nest gebouwd met een zijdelingse ingang. Het popje stoffeert het interieur met zachte plantaardige deeltjes of kleine veertjes. Direct nadat het nest gereed is wordt daarin het eerste ei gelegd. De volgende dag het tweede net zo lang tot het legsel compleet is. Opmerkelijk is dat deze vogels in de volière veelal tot kleinere legfels komen dan in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Dit verhoudt zich van 2 tot 4 tegen 6 tot 7 eieren.

Beide oudervogels bebroeden afwisselend en zeer vast de witte eitjes. De nachten brengen de man en de pop samen in het nest door. Na 12 tot 13 dagen komen de eieren uit en beide oudervogels gaan dan over tot het voeden van hun zwartgekleurde met grijze donsveertjes voorziene jongen. Vooral, zoals reeds gezegd, in die periode is levend voedsel onontbeerlijk. Daar staat of valt het kweekresultaat mee.

Bij dit soort vogels komt het nogal eens voor dat op een kwade dag de jongen uit het nest worden gegooid. De oorzaak is hoogstwaarschijnlijk dan toch te wijten aan een onvoldoende levend voedsel. Er worden wel melba-astrilden door pleegouders, met name de Japanse meeuwen, grootgebracht, maar die pleegouders moeten dan wel aan levend voer gewend zijn. Nemen we

alleen maar eivoer of universeelvoer op dan komen die jongen beslist niet groot. Enkele dagen voor het zover is dat de jonge vogels het nest gaan verlaten, worden ze door de oudervogels bijna uitsluitend gevoerd met gekiemde en/of halfrijpe zaden. Op een leeftijd van ongeveer 21 dagen vliegen ze uit en worden dan nog gedurende 14 dagen door de ouders gevoerd. Jonge melba's zijn, wanneer ze uitvliegen, lang niet zo sprekend van kleur en tekening. Ze lijken allemaal enigszins op het popje zij het dat ze nóg valer zijn. De snavels zijn zwart. Tijdens de jeugdruil kunnen we al spoedig de jonge mannen van de poppen onderscheiden; de rode veertjes kondigen zich vrij snel aan. Als ze 6 á 7 maanden oud zijn is de jeugdruil voltooid en kunnen we ze als volwassen vogels beschouwen.

□

van groen tot albino de klassieke kleuren

de witte kanarie (1)

door H.K. v. d. Wal

In voorgaande artikelen uit deze serie is uiteengezet op welke wijze de gele of oranje rode kleur in de bevedering van de kleurkanarie wordt gevormd. Dit berust op een omzettingproces waarbij de uit het voer opgenomen luteïne wordt veranderd in de carotinoïde 'kanariexanthophyl'; dat op haar beurt de bevedering kleurt.

Dit omzettingproces verloopt niet altijd in dezelfde mate, wat tot gevolg geeft dat we zowel goudgele als strogele, maar ook oranje als oranje rode kanaries bezitten.

Naast factoren die verantwoordelijk zijn voor dit omzettingproces kunnen er ook nog andere factoren werkzaam zijn die op de uiterlijke kleur van de vogel hun invloed uitoefenen.

Zo zijn er twee factoren bekend die een dusdanige werking hebben dat de omzetting in de gele of oranje rode kleurstof niet of nauwelijks tot stand zal komen.

Deze factoren noemen we de Dominant-wit factor en de Recessief-wit factor: benamingen die zijn afgeleid van hun erfelijk gedrag en welke reeds zijn besproken in de serie: Theoretische kennis van de Kleurkanariekeek.

Afhankelijk van de werkzame 'witfactor' noemen we de dan verkregen vogels Dominant-wit en Recessief-wit.

De DOMINANT-WITTE KANARIE

Deze kleurslag is vrij oud. Als we de geschiedenis van de ontwikkeling van de Kleurkanarie volgen dan vinden we deze kleur reeds aanwezig in 1667 bij een zekere Schroeckers in Ausburg (Duitsland).

Eerst in 1824 komt de kleur opnieuw in de belangstelling en vindt er een verspreiding plaats over geheel Europa.

De kleur is zoals de naam aangeeft wit; en omdat ze hun oorsprong ge-

vonden hebben in Duitsland noemen sommige oudere kanariefokkers deze vogels ook nog wel 'Duits wit'.

Hoe komt nu de witte kleur tot stand?

Zoals reeds gezegd kennen we factoren die een dusdanige werking hebben dat in het uiterlijk van de vogel geen gele of oranje rode kleurstof meer of nauwelijks meer aanwezig zal zijn.

Een van die factoren is de dominant-wit factor; maar de werking van deze factor is van dien aard dat zij net niet sterk genoeg is om alle aanwezige kleurstof uit het uiterlijk te verdringen. Vooral op die plaatsen, waar zich een grote concentratie van carotinoïde voordoet, zoals in de grote pennen, vleugel en staartpennen en ook in de schouderdekveren, ondervindt deze factor meer weerstand dan op de andere plaatsen. Het gevolg is dan ook dat we bij een dominant-witte vogel vaak nog enige vetstofkleur aantreffen. We noemen dit 'aanslag'. Daar waar de vetstofkleur wel verdwenen is zien we in de bevedering een witte kleur tevoorschijn komen. Maar, dit is geen witte kleur in de juiste zin van het woord. Immers, de 'normale' kleur is in de bevedering niet meer zichtbaar. Wat wij uiterlijk als een witte kleur waarnemen is in werkelijkheid de kleurloze bouwstof van de veer.

Het aanwezig zijn van de 'aanslag' is een herkenningsteken voor de Dominant-witte kanarie. Toch is het een eis dat deze aanslag zo minimaal mogelijk is. De fokker kan hier wel iets aan doen. Zo moet men bij het fokken van deze kleurslag steeds uitgaan van een kruising dom.-wit maar een zeer lichte strogele. Immers dan is het geel bezit al zwak en zal onder invloed van de dom.-wit factor een zeer lichte aan-

slag in de witte jongen kunnen worden gefokt.

Tegenwoordig is het zelfs al mogelijk gebleken om in het geheel geen aanslag meer te hebben in de dom.-witte vogels.

Hierin schuilt wel een gevaar, nu is niet meer te zien welke vetstofkleur door de dom.-wit factor wordt belet op te treden. We moeten er steeds op bedacht zijn dat dit niet altijd geel, maar net zo goed oranje rood kan zijn.

Juist door het dominante gedrag van deze factor is iedere dom.-witte kanarie hetrozygoot. Populair gezegd komt dat hier op neer dat een dom.-witte kanarie niet zuiver vererft is voor deze witte kleur maar ook steeds in de nateelt z'n oorspronkelijke vetstofkleur weer terug zal brengen ongeacht of we nu fokken dom.-wit maal niet dom.-wit of dom.-wit maal dom.-wit.

Naast de invloed van de dom.-wit factor op de vetstofvogels, kennen we ook dezelfde invloed op de bijkleur van de gepigmenteerde vogels. Dergelijke vogels kennen we in de groenserie onder de naam Blauw en Staalblauw en in de overige series onder de naam 'zilver'. Een zilver isabel is dus een isabel met een witte bijkleur. Ook bij deze vogels geldt de eis dat een eventuele aanslag zo minimaal mogelijk moet zijn.

Bij de overige vetstofkleuren kon een onderscheid gemaakt worden tussen intensieve en niet intensieve kleuren. Dit kon ondermeer aan de hand van de intensiteit van de kleur eenvoudig vast gesteld worden.

Bij de dom.-witte kanarie ligt dit moeilijker daar de kleur wit hier weinig houvast biedt. Toch zijn er bij deze kleurslag wel degelijk dergelijke intensieve en niet-intensieve vogels aanwezig. Meestal is dit af te leiden aan de lengte van de bevedering en in sommige gevallen aan de sterkte van de bijkleur.

Bij het samenstellen van de fokparen moeten we hier steeds op bedacht zijn en moet worden voorkomen dat te vaak intensieve exemplaren worden gebruikt; immers hierdoor zal de aanslag te storend aanwezig zijn maar ook de broeduitkomsten worden negatief beïnvloed.

Dit laatste vindt vooral plaats als we een intensieve dom.-witte kruisen met een zelfde partner. □

Over bloemen en planten

Bureau voorlichting bloemen en planten
Julia Voskuil

In de vensterbank: bloemen van bollen

Een fleurige vensterbank is een lust voor het oog, zowel voor de bewoners van het huis, als de voorbijgangers. Juist als het somber weer is vrolijken bloemen onze woonomgeving zo geweldig op en het is niet eens zo moeilijk om een keus te doen. Is de vensterbank niet al te warm (verwarming er onder), dan zullen de primula's, cyclamen, kamerazalea en begonia's wekelang onvermoeibaar bloeien. Andere vensterbankversierdes zijn sommige bolgewassen.

Heel gemakkelijk te kweken zijn de zgn. Paperwhite-narcissen. De bollen worden geïmporteerd uit Zuid-Frankrijk of Israël en kunnen zelfs groeien zonder grond.

In een schaal met grind, hydrokorrels, zand of turfmolm gaat het prima. De bollen komen met hun neus flink er boven uit en onderin de schaal komt een laagje water, want vocht hebben we wel nodig. Hoe koeler ze staan, hoe steviger bladeren en stengels uitgroeien. In een warme omgeving worden ze een beetje slap, ze bloeien dan wel iets sneller. Dat kan variëren van 4 tot 8 weken. De kleine bloempjes staan in trosjes en geuren heerlijk. Na de bloei zijn de bollen waardeloos. Een charmant broertje van de Paperwhite is 'Grand Soleil d'Or', die hetzelfde kan groeien maar géle, verukkelijk geurende bloemen heeft. In tegenstelling tot tal van andere bollen behoeven deze narcissen niet eerst in het donker te worden gezet. Al met al kan er weinig fout gaan met deze bolbloemen. Een ander geliefd bolgewas is Hippeastrum, bekend onder de foutieve naam amaryllis. Een goede kwaliteit bol maakt vrijwel altijd minstens één bloemstengel, een

zware, grote bol kan er wel drie produceren! Het beste resultaat krijgt u door de in een niet te grote bloempot te planten, ongeveer 1/3 blijft boven de grond uitsteken. Voorlopig komt de bol warm te staan en krijgt weinig water. Begint de bloemknop te groeien, dan koeler plaatsen en méér gieten. Zo'n Hippeastrum heeft niet al te veel water nodig, hoe koeler de bol staat, hoe minder water nodig is. Uitgebloeide kelken worden weggesneden, óók de bloemstengel. Daarna gaat het blad flink groeien en is regelmatig mest nodig. Tussen mei en september mag de plant buiten groeien, in oktober en november sterft de bol af en krijgt rust. Met een beetje geluk kan er weer een bloemstengel uit bol groeien, maar dikwijls slaat hij minstens een jaar over. Een kwestie van geduld dus.

Bloeiende hangplant

Hangplanten zijn op het moment tamelijk populair. Ze geven een huis een levend groengordijn en dat

geeft een prettig sfeertje. De meeste hangplanten zijn bladplanten, denk maar aan lantaarnplantje, erwteplantje, slaapkamergeluk en tal van andere. Een tamelijk 'willige' bloeier is *Columnea hirta*. Deze sterk behaarde plant met ovale blaadjes is zeer decoratief, helemaal met bloemen. De plant groeit het beste als het hartje winter een paar weken heel matig water wordt gegeven (zonder mest). In de bladoksels verschijnen dan bloemknoppen, die bij het lengen der dagen spoedig groeien en open bloeien. Als de plant na de bloei minder mooi wordt (kaal), zullen topjes kunnen worden gestekt in een zandig grondmengsel, bij kamertemperatuur.

Deze *Columnea* groeit in Costa Rica in het wild en wordt daar goudvisplant genoemd.

Heeft in de vrije natuur een kruipende groeiwijze, waarbij de stengels overal wortels maken. Vandaat dat beworteling niet zo moeilijk is

Soleil d'or

Columnea hirta

Onkruiden

Kleefkruid. (Galium aparine)

Overal in Europa komt het Kleefkruid voor. Zelfs in Noord- en West-Afrika en Amerika. Het is altijd in heggen en kreupelhout te vinden, door de kleverige stengels en blaadjes blijft het gemakkelijk overal aan hangen. Dit komt doordat de stengel en blaadjes bezet zijn met talloze haartjes, die aan de punt omgebogen zijn als een soort weerhaakje.

Het Kleefkruid heeft veel weg van Lieve-vrouwe-bedstro, waar ze verwant aan is.

Na de bloei vormen zich de opvallende zaadbolletjes die, als het zaad rijp is, openspringen en het zaad verspreiden.

Vroeger was het voor de mens een belangrijke plant. Zij speelde in de geneeskunde een belangrijke rol bij de bestrijding van kanker.

De geslachtsnaam Galium komt van het Griekse Gala, wat melk betekent.

De plant zou de eigenschap hebben om melk te laten stremmen.

De soortnaam aparine stamt af van het Griekse apaireo af. Wat in het Nederlands 'ik grijp' betekent. En duidelijk op de kleverigheid wijst.

P.J. de Penning.

27^e
CHAMPIONNAT MONDIAL
VAN DE CONFEDERATION
ORNITHOLOGIQUE
MONDIAL

ALLEMAGNE
ARGENTINE
AUTRICHE
BELGIQUE
BRESIL - BERMUDA
CHILE - COLOMBIA
DANMARK
ESPAGNE
FRANCE
GRANDE BRETAGNE
ITALIE
PEROU
POLOGNE
PORTUGAL
SUISSE
TCHECO SLOVAQUIE
URUGUAY
U.S.A.
VENEZUELA
YUGOSLAVIE

DE 27^e
COM-WERELDTENTOONSTELLING
IN HET TURFSCHIP TE BREDA
WORDT OP
VRIJDAG 26 JANUARI 1979
OFFICIËEL GEOPEND DOOR
HARE KONINKLIJKE HOOGHEID
PRINSES MARGRIET

De wereldtentoonstelling gaat op die dag voor het publiek open om **13.30 uur**.

Vervolgens dagelijks geopend, tot en met 4 februari 1979, van 10.00 tot 22.00 uur met uitzondering van zaterdag 27 januari en zondag 4 februari wanneer wij sluiten om respectievelijk 18.00 en 17.00 uur.

EEN UNIEK EVENEMENT DAT U NIET MAG MISSEN EN DAT OOK U VAN HARTE WELKOM BENT DAT WEET U.

Komt u, zo mogelijk, op een door de weekse dag!

operatieve mogelijkheden bij vogels

G.Th. Kaal, dierenarts te Amersfoort

Deel 3. Fractuurbehandeling.

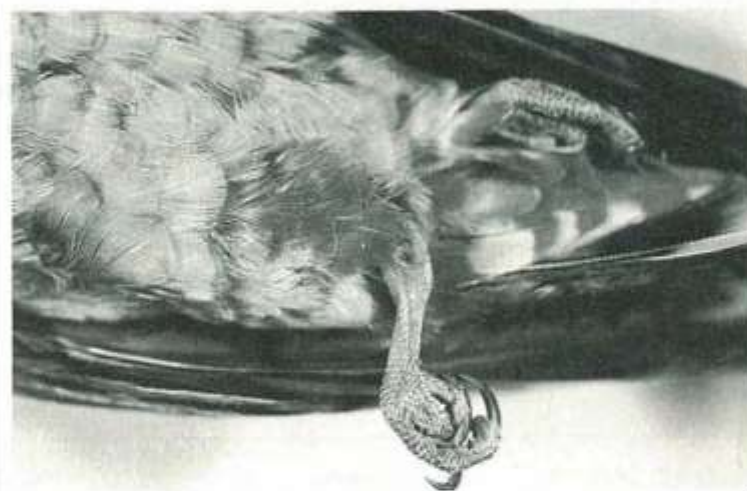
Elke vogelliefhebber is of wordt vroeg of laat wel eens geconfronteerd met het feit dat een van zijn lievelingsvogels een poot of vleugel gebroken heeft. De oorzaak kan liggen in een of ander uitwendig geweld. Soms kan het ook spontaan optreden. De oorzaak moet in dit laatste geval gezocht worden in een stofwisselingsstoornis waarbij een ernstig vitamine D-3 gebrek of een ernstig kalkgebrek kan optreden. De prognose is zoals elke liefhebber wel weet niet altijd even gunstig te stellen. Een volledige genezing en een volledig functieherstel zien we niet al te vaak.

De prognose is op de eerste plaats afhankelijk van de plaats van de breuk maar ook van de gecompliceerdheid. Bekkenfracturen en fracturen van het dijbeen komen eigenlijk niet voor behandeling in aanmerking. De genezing zal dan wel afhangen van de conditie van de vogel, de grootte van de vogel en van het improvisatietalent van de eigenaar en de dierenarts.

Breuken van de vleugel-, scheen- en loopbeen zijn te behandelen en kans op succes is wel degelijk aanwezig, mits er niet al te grote complicaties komen.

Een van de meest voorkomende complicaties is de perforerende botbreuk, waarbij een gedeelte van het bot de huid heeft doorboord. Er bestaat dan meteen een levensgroot gevaar voor een binnendringende wondinfectie.

Een tweede complicatie is dat de breuk doorloopt tot in het gewricht. Hierbij bestaat de mogelijkheid op een gewrichtsverstijving. Het optreden van de z.g.n. splinterfracturen

11

12

zien we bij vogels veel meer dan bij ander diersoorten.

Fracturen van een van de vleugelbeenderen gaan vaak gepaard met een scheur van de in de nabijheid gelegen bloedvat waardoor er een grote bloeding ontstaat. Er

zijn tegenwoordig veel technische hulpmiddelen om een goede spalkfixatie te verkrijgen van zowel dij- als loopbeen.

Bij grote vogels wordt het gehele dier soms opgehangen in een tuig. Operatieve behandeling van breu-

Dia 11. Redcap parkiet met een gebroken poot.

Dia 12. Postduif met een beiderzijdse breuk van de scheenbenen.

Foto 13. Röntgenfoto van dezelfde duif vóór de operatie.

Foto 14. Röntgenfoto van dezelfde duif na de operatie.

Foto 15. Röntgenfoto van een Palanan pauwfazant met een breuk in het hakgewricht met ontwrichting.

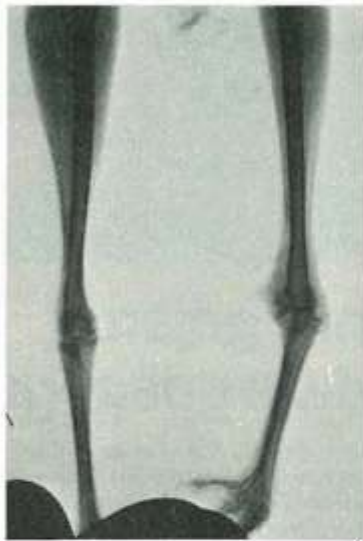
ken bij vogels is een nieuwe mogelijkheid. Men kan een klein passend 'vanadium-steel' pinnetje in de mergholte van het been brengen, zodanig dat beide fractuurhelften goed aan elkaar sluiten.

Vooraf bij grotere vogels kan dit soms tot verbluffend resultaat leiden. Breuken die in de lengterichting verlopen kunnen soms ook goed gefixeerd worden met behulp van speciaal draad die om de fractuurplaats gesnoerd wordt.

U kunt zich voorstellen dat dit een arbeidsintensieve aangelegenheid kan zijn. (Röntgenologische controle, narcose en de factor tijd) zodat u zich ook kunt voorstellen dat het een te kostbare aangelegenheid gaat worden. Toch denk ik dat vooral de grotere en kostbare vogels misschien hiervoor in aanmerking zullen komen, en men moet niet vergeten dat er, vooral bij de kleinere vogels, met een plukje watten, een paar luciferstokjes en een leucoplastje soms ook een goede fixatie verkregen kan worden. Iedere kanariekwaker kan dat beamen...

Bij onherstelbare breuken (totale verbrijzeling van het bot) kan overwogen worden om tot amputatie over te gaan. Technisch is een amputatie van een vleugel of poot onder algehele narcose zeer wel uitvoerbaar. Dat een vogel met een geamputeerde poot niet voor de kweek uitgeschakeld behoeft te zijn bewijst een éénpotige barrabandparkietman die reeds enkele jaren achtereen vader is geworden van een gezonde kroost...

Amputatie van een poot wordt ook wel uitgevoerd wanneer er zich aan die poot een lelijke tumor woekert. Papillomen aan een poot komen

13

14

vooral bij papegaaien voor. Door de jeukprikkel gaat de vogel er vaak aan bijten waardoor er zeer hinderlijke, soms catastrophale bloedingen ontstaan. Bij ernstige, perforerende splinterfracturen van een vleugel kan ook tot amputatie worden overgegaan. Bij de mannelijke vogels kan dit laatste wel eens voor enige problemen zorgen omdat zulke vogels bij de paring moeilijk het evenwicht kunnen houden. Vogels, die veel gebruik maken van de vleugels, zijn uitermate gehandicapt met een geamputeerde vleugel. Voor parkvogels (flamingo's, pelikanen, kraanvogels, eendvogels e.d.) is een vleugelamputatie, indien er een indicatie voor is een overweging waard.

□

15

Tekst: Cees van Berkel
Foto: Horst Müller

De laatste jaren schijnt er wat meer belangstelling te zijn ontstaan voor de dwergpapegaaitjes. Terecht, want het zijn best aardige vogels. Vooral voor de klein behuisde parkietenliefhebber, bieden ze uitstekende mogelijkheden.

Er is namelijk redelijk goed mee te kweken, als je tenminste een goed koppel kan samenstellen. In het algemeen zijn bij de dwergpapegaaitjes wel de mannen van de poppen te onderscheiden. Een van de moeilijkheden bij de uit zeven soorten bestaande Forpusgroep is, dat ze allemaal erg veel op elkaar lijken. Bovendien zijn er van vijf soorten ook nog eens vijftien ondersoorten bekend.

Het zal belist de eerste keer niet zijn dat er onbewust een koppeltje wordt samengesteld waarvan de man tot de ene en de pop tot het ander ras behoort.

Dit verhoogt de moeilijkheidsfactor bij de kweek ook al is het een man en een pop.

Zoals gezegd, ze lijken, op een enkele uitzondering na, erg veel op elkaar. Hun grootte is ongeveer 12 cm. De groene kleur, in verschillende nuances, domineert. Verschillende soorten hebben blauwe vleugelspiegels en er komt ook enig blauw voor in de kopveertjes.

De soort waar we het nu over willen hebben zouden we in onze taal GRIJSRUG DWERGPAPAGAAITJE kunnen noemen. De wetenschappelijke naam luidt: **Forpus Coelestis**. Van deze soort noemt o.a. J.M. Forshaw geen ondersoorten. Andere auteurs noemen wel één ondersoort welke overigens nagenoeg niets met de nominaat-vorm verschilt, alleen ze komen in een ander gebied voor. In de landen Equador en Peru behoren ze tot de inheemse soorten waar ze zich voornamelijk ophouden in bomen.

Het mannetje heeft helblauwe vleugels en van eenzelfde tint blauw zijn de veertjes op de stuit. Een aanmerkelijk lichtere kleur blauw hebben de veertjes boven de ogen. Deze vormen als het ware een breed uitvloeiende wenkbrauw welke als een halve cirkel doorloopt in de halsstreek.

Het popje heeft een wat minder blauwe tekening boven de ogen, deze is slechts vaag zichtbaar. Zij

het grijsrug dwergpapegaaitje

mist ook alle blauw in de vleugeldekkveren. Haar stuitveren zijn wel blauw maar van een lichtere tint dan die van de man.

De foto rechts toont u een popje. Of de linkervogel wel een mannetje is, valt niet te zeggen. Noch vleugeldekkveren noch stuitveren zijn zichtbaar en die kunnen nu eenmaal de meest opvallende kenmerken laten zien.

Tijdens de broedtijd leven ze paarsgewijs, buiten die periode in groepjes van 5 tot 10 vogels. Die broedtijd valt in hun verspreidingsgebied, van eind januari tot in de tweede helft van mei. Wat dat betreft komt dit aardig overeen met de kweekmogelijkheden in ons land. Hun nest vinden ze in hopen van bomen en dikke boomtakken. Niet zelden maken ze gebruik van spechteholen maar ook weten ze in gaten van hoge muren wel eens een plaatsje te vinden

De pop legt normaal om de dag een ei en een compleet legsel bestaat uit 4 tot 6, soms ook wel 7 tot 8, witte eieren. Het popje broedt alleen en gedurende de ruim 22 da-

gen dat zij daar mee bezig is, wordt zij door haar man van het nodige voedsel voorzien. Omdat tussen het leggen van het eerste en het laatste ei nogal wat dagen liggen, komen de eitjes niet allemaal tegelijk uit. Hun eerste jong kan best al 3 à 4 dagen oud zijn eer dat de jongste er is. Geen enkel donsveertje bedekt hun roodachtige huid. Op een leeftijd van ongeveer 5 weken zijn alle veertjes die ze hebben moeten aangegroeid en vliegen ze uit.

Dan is, zelfs al eerder, in het nest, ook al te zien wat de mannetjes en wat de popjes zijn. Alleen de mannetjes hebben blauwe onderdekkveren. De jeugdruil verloopt geleidelijk en eer het jaar uit is, zijn ze volledig op kleur. Dat neemt overigens niet weg dat ze het tweede jaar nog mooier zullen worden.

Bij aanschaf van deze vogels is zorgvuldige acclimatisatie vereist. Ze zijn aanvankelijk koudegevoelig en opletten is de boodschap. Na die gewenningsperiode zijn ze aan ons klimaat wel gewend en kunnen ze in een buitenvlucht worden gebracht,

mits daarin wel goed beschutte plaatsen zijn.

Klein maar dapper zijn ze, deze dwergjes en om die reden kan men ze toch beter apart per paar in een ruimte huisvesten. In elk geval nooit met meerdere paartjes van eenzelfde soort bij elkaar, want dat geeft aanleiding tot moeilijkheden. Nog afgezien van de slachtoffers, zal dit zeker ook broedresultaten in de weg staan.

Dat dienen we zonder meer te voorkomen, want ook met deze soorten zal serieus gekweekt moeten worden.

Eerder in dit artikel, merkte ik op dat dwergpapegaaltjes uitstekend geschikt zijn voor klein behuisde parkietenliefhebbers. Ze zijn namelijk heel goed te houden in zogenaamde broedkooien. Alhoewel, zo'n kooi moet toch wel minimaal 1 m breed, 60 cm hoog en 60 cm diep zijn. Het broedblok dient een bodemoppervlak te hebben van 14 x 14 cm, hoogte 20 cm en de middellijn van het invlieggat ongeveer 6 cm. Men kan deze van stevig liefst hard hout maken, men kan ook gebruik maken van zogenaamde berkenblokken. In de regel is wel uit te

vinden waar de vogels hun voorkeur voor hebben.

Nestmateriaal gebruiken ze niet en daarom is het verstandig de bodem van de nestkast wat uit te hollen zo-

dat de eieren netjes bij elkaar blijven liggen en ze gelijkmatig bebroed kunnen worden.

Dwergpapegaaltjes zijn in het algemeen schuw van aarde en dat is dan eigenlijk een nadeel. Je moet daar terdege rekening mee houden. Een dergelijk schuwheid leidt meestal tot schrikreacties en dat kan voor een broedsel funest zijn. Een popje kan prompt het legsel in de steek laten. Wees dus ook en vooral op uw hoede bij nestcontrole. Gun de vogels zo veel mogelijk uiterste rust.

Het voedsel komt overeen met hetgeen we aan agaporniden geven. Trosgierst lusten ze graag en is om meerder redenen goed voor hun conditie omdat ze zich toch wel wat moeten inspannen om de zaadjes te verwerven. Groen en fruit eten ze nauwelijks, baden doen ze zelden. De nachten brengen ze in een broedblok door. Ook wanneer de familie uitgebreid is en de jongen nog bij hun ouders zitten, slaapt 's nachts de hele horde in het blok. Meerdere broedsels per seizoen zijn mogelijk. Om alle rust te handhaven en ter voorkoming van schermutselingen, is het goed zelfstandige jongen apart te zetten. □

praktische wenken

Ing. J.P. Holsheimer

De **geslachten** van vele vogelsoorten zijn uiterlijk niet van elkaar te onderscheiden, b.v. Amazone papegaaien, grijze roodstaart papegaaien, agaporniden en lori's.

Men **sekt** deze vogels wel op verschillen in gedrag, grootte, houding, vorm van schedel en snavel enz. De kans dat men mis gokt blijft groot en zo kan een heel broedseizoen verloren gaan.

Aankoop van nieuwe vogels is verstandiger dan één van de oude vogels te ruilen. Nieuw gekochte vogels krijgen een (geharde) gekleurde knijpring om en worden enkele weken in quarantaine gehouden. Daarna worden ze bij de reeds aanwezige vogels geplaatst (liefst in het weekend omdat men de vogels dan beter in de gaten kan houden). Na verloop van tijd zou een echt kweekpaar te selecteren zijn.

Er zijn **3 onderzoekmethoden** die een hoge mate van zekerheid geven omtrent het geslacht van de vogel, nl. chromosomenonderzoek, endoscopie en hormonenonderzoek.

Voor **chromosomenonderzoek** moet de vogel gevangen worden, men neemt wat bloed af of trekt een onvolgroeide veer uit en onderzoekt dit op de aan- of afwezigheid van geslachtschromosomen.

Bij **endoscopie** wordt de vogel onder narcose gebracht. Men brengt de endoscoop in de buikholte en ziet dan óf de eieren óf de testikels. Een endoscoop bestaat uit een holle naald, verlichtingsbron en lenzen.

Voor **hormonenonderzoek** verzamelt men wat ontlasting van de vogel. Hierin wordt de verhouding tussen mannelijke- en vrouwelijk geslachtshormonen bepaald. Een groot voordeel van deze methode is dat de vogel niet hoeft te worden gevangen en ook kleine vogels op deze wijze gesektst kunnen worden.

In de **USA** en in **Engeland** kan men zijn vogels tegenwoordig laten seksen. Kosten ongeveer f 35,— resp. f 55,—.

Slecht brandende gaskachels kunnen **kolendampvergiftiging** veroorzaken. Zorg voor voldoende ventilatie. Wanneer er harder wordt gestookt moet er ook meer geventileerd worden.

Omdat **kolendamp** (koolmonoxide) zwaarder is dan lucht zullen vogels in de onderste kooi het eerste sterven. Uiterlijk is aan deze vogels niets te zien. Het bloed is echter opvallend rood gekleurd.

grote aantallen vogelsoorten in China

Tekst: Cheng Tso-hsin, Professor in de Ornithologie aan het Instituut voor Zoölogie van de Chinese Academie van Wetenschappen

Het aantal vogelsoorten dat tot nu toe in China aangetroffen is bedraagt 1166 en overtreft daarmee het aantal van heel Europa. Het aantal vogelsoorten in de Sovjet-Unie bedraagt maar 60% van het Chinese aantal, terwijl het aantal soorten van Noord-Amerika 66% bedraagt.

Aangezien de indeling van vogels veel grondiger is gebeurd dan bij enige andere groep dieren is het nu tamelijk moeilijk om ergens ter wereld nieuwe ondersoorten van vogels te vinden, om maar niet te spreken van nieuwe soorten. Toch heeft de schrijver, alleen werkend of met jonge ornithologen, sinds de stichting van de nieuwe staat China meer dan tien nieuwe ondersoorten ontdekt.

Het aantal ontdekkingen neemt nog steeds toe naarmate er meer vogel- en dieren gebieden in vele delen van het land worden onderzocht. Er moeten nog gebieden onderzocht worden in Midden-China en langs de grenzen. In het binnenland zijn dat de Shennungchia-Bergen in Hupeh en de Holan-Bergen in Ninghsia. In de randgebieden zijn dat het noordelijk deel van Sinkiang en van Noordoost-

China, de Tungsha en Nansha eilanden van de Zuidchinese Zee, de Kunlun en Tagla bergketens en de Takla Makan, Tengri en andere woestijnen.

De topografie, bodem, klimaat vochtigheid en plantengroei vertonen een grote verscheidenheid in de verschillende delen van het uitgebreide grondgebied van China. Men vindt er toendra's (dit zijn uitgestrekte boomloze vlaktes die men gewoonlijk in de Poolstreken aantreft) op de hoogvlakte van Tibet; taiga (naaldwouden die men gewoonlijk aantreft in de noordelijkste streken van Eurazië en Noord-Amerika); bergen, graslanden, dorre woestijnen, gematigde en tropische wouden. Weinig landen ter wereld hebben zo'n grote variatie.

China strekt zich uit over het Palearctische en het Oriëntaalse zoögeografische rijk. Mexico is het enige andere land ter wereld dat zich bevindt in twee verschillende zoögeografische rijken.

(Zoögeografie is de taak van de dierkunde die zich bezighoudt met de verspreiding van de dieren en de factoren die daarop van invloed zijn).

Al deze factoren hebben bijgedragen aan de grote verscheidenheid van zoogdieren en vogels die in China gevonden wordt. Terwijl China maar 7% van de landoppervlakte beslaat, bedraagt het aantal vogel-

soorten 13% van het wereldtotaal en haar ongeveer 420 soorten zoogdieren vormen 11% van het wereldtotaal.

China bezit acht van de vijftien soorten kraanvogels, de mooiste vogels die al eeuwen beroemd zijn in China en andere Oosterse landen vanwege hun rol die ze spelen in het Boeddhistische geloof. Buiten hun economische waarde zijn de kraanvogels met hun verdragende geluid interessant voor wetenschapsmensen.

De chinese kraanvogel (*Grus japonensis*) nestelt in China's meest noordelijke provincie Heilungkiang en is China's waardevolste vogel. Wijlen Kuo MO-jo, voormalig president van de Chinese Academie van Wetenschappen, gaf in 1956 namens de academie een paartje van deze kraanvogels aan Japan ten geschenke.

De vogel broedt in de moerassen van Heilungkiang en overwintert in het dal van de Yangtze-rivier. De Chinezen noemen hem de sprookjeskraanvogel omdat in sprookjes de onsterfelijken erop rijden. Volgens de Chinese folklore leeft de vogel duizend jaar. In de traditionele Chinese schilderkunst wordt de vogel gewoonlijk afgebeeld met pijnbomen om zijn lange leven te symboliseren. In werkelijkheid woont noch de chinese kraanvogel noch enige andere kraanvogelsoort in de pijnboombossen of in enige andere soort bossen.

China heeft 33 van de 46 soorten gaal-lijsters (*Garrulax canorus*), tamelijk zeldzame zangvogels. De meeste hiervan leven in de bergstreken van West-China.

Een derde deel van het aantal fazante-soorten dat op de wereld bekend is wordt in China aangetroffen en de helft hiervan komt alleen

in China voor, daarbij inbegrepen de **Tibetaans wigstaarhoen** (*Tetraophasis obscurus*), de **Chinese monniksfazant** (*Lophophorus lhuysii*), de **oor-fazanten** (*Crossoptilon* spp.), de **bloedfazant** (*Ithaginis cruentus*), de **koningsfazant** (*Syrmatiscus reevesii*) de **Chinese Saterhoen** (*Tragopan temminckii*) en de **Goudfazant** (*Chrysolophus pictus*). De meeste ervan komen voor in de bergen van Zuidwest-China, dat bekend staat als het 'Paradijs van keuvelaars en fazanten'.

De **Tibetaanse oorfazant** (*Crossoptilon tibetanum*) met sneeuw witte veren is een zeldzame vogel die men alleen aantreft op het Chinghai-Tibet plateau ten westen van Szechuan. Hij woont in de gebieden boven de sneeuw grens, 4500 meter boven de zeespiegel en komt alleen naar beneden tot 4000 meter of iets lager om te nestelen. Hij kan op berghellingen sneller lopen dan een goede hardloper.

Een grote verscheidenheid van vogels wordt aangetroffen in de tropische wouden van Hsishuangpanna in Yunnan in Zuidwest-China, dat bekend staat als de 'natuurlijke dierentuin' van China.

Wevervogels (*Bajawever-Ploceus philippinus*) in die wouden worden zo genoemd vanwege hun gewoonte om een ingewikkeld nest in de vorm van een mand te weven van grassprietten of andere stengels. Dit nest wordt hoog in een boom opgehangen om aanvallen van vleeseters of roofvogels te voorkomen.

De **Indische snijdervogel** (*Orthotomus sutorius*) woont in de nabijheid van de wevervogel. Hij gebruikt zijn scherpe snavel om gaten te prikken langs de randen van twee brede bladeren, zoals bananebladeren. Met een serie steken trekt hij plantenve-

zels of spinrag door de gaten om de bladranden te verbinden zodat er een open bakje ontstaat voor zijn nest.

De **geelstuit honingzuiger** (*Aethopyga siparaja*) is een van de kleinste vogels in de tropische wouden van Hsishuangpanna. Hij is 9 tot 14 cm lang en weegt 6 tot 8 gram. De man is prachtig gekleurd en heeft een gevarieerde verentooi van geel, groen, bruin en rood dat blinkt als zijde-brokaat. Dit nectar-etende vogeltje kan men rondtrekkend aantreffen door de delen van het woud die in bloei staan.

In tegenstelling tot de honingzuiger zijn de **dubbel neushoornvogels** (*Buceros bicornis*) met hun witte en zwarte veren grote, plumpe vogels. Ze zijn gewoonlijk meer dan een meter lang en wegen ongeveer vier kilo. Ze hebben 35 tot 40 centimeter lange snavels waarop indrukwekkende hoornige bulten staan. Deze bulten die op ivoor lijken werden door de plaatselijke bevolking gebruikt om siervoorwerpen uit te snijden.

In de wouden leeft ook de wereldberoemde groene pauw (*Pavo muticus*) die door velen als de mooiste onder de vogels beschouwd wordt. Zijn verentooi bestaat uit een schitterend groen en blauw, terwijl de onderrug brons en metallic is. De kuif bestaat uit een lange rechte bos harige veren. De prachtige pluimen vormen de schitterende staart van de man. Als deze opgericht wordt en uitgespreid om een enorme waaijer te vormen is dit een schouwspel van ongeëvenaarde schoonheid.

In het zuiden van Yunnan en op het eiland Hainan komt de jungle-kip voor, waarvan men aanneemt dat het de oervorm is van de Chinese huiskip. De plaatselijke bevolking

van Yunnan noemt de vogel 'cha-hua' of 'cha-hua-erh-tuo' naar zijn geluid. In de oertijd kwam de jungle-kip wijdverspreid voor in de tegenwoordige dalen van de Gele Rivier en de Yangtze-rivier in China. De jan-van-genten op de Hsisha-eilanden in de Zuidchinese zee zijn een rijke bron van guano (vogelmest). Deze zeevogels voeden zich met vis en brengen het grootste deel van hun leven door in de wateren voor de kust; ze komen alleen aan land om te broeden.

Sinds de stichting van de nieuwe staat China zijn er 35 vogelreservaten en beschermde broedgebieden gevestigd. Het vogeleiland op het Chinghai-meer in Noordwest-China bijvoorbeeld is opgezet als een reservaat voor watervogels.

Doordat er succesvolle experimenten zijn uitgevoerd in Chinese parken en dierentuinen om chinese kraanvogels, fazanten, zwanen, mandarijneenden (*Aix galericulata*) en andere waardevolle vogels te fokken, neemt hun aantal sterk toe. Sommige vogels worden als waardevol beschouwd omdat het sier- of zangvogels zijn, andere worden gejaagd om hun vlees of hun veren. Verschillende delen van vogels worden gebruikt als geneesmiddel of als grondstof voor verschillende vormen van kunstnijverheid. Het overgrote deel van de vogelsoorten die zich voeden met insecten, ratten en graszaden bewijst goede diensten aan de landbouw en de bosbouw en dient dus beschermd te worden. □

Vertaling: P.M.B.J. Stoop

vogelimport en bloemisterij SIEM VAN 'T HART

Kralingsweg 443b, Rotterdam
(Grens Capelle a/d IJssel)
Telefoon 010-12 75 11

- **Regelmatig in voorraad:**
Vrucht- en insectetende vogels, zoals: Tangara's, Beo's, Quetzals, Toekans, Nachtegalen, Vliegenvangers, etc.
- **Vanaf heden ook verkrijgbaar:**
Alle soorten tropische vogels uit verscheidene delen van Afrika en Zuid-Amerika.

Verkoop aan particulieren en winkeliers.
Geen verzending van vogels en prijslijsten.

ORNI-MONDO

Frans Beirenslaan 125
2210 Borsbeek (bij Deurne-Antwerpen) België
Telefoon vanuit Nederland: 09.32.31.22.39.39

Altijd in voorraad grote variëteit tropische vogels w.o. bijzondere astrilden, diverse Afrikaanse en Zuid-Amerikaanse sijen, bruine- en andere rijstvogels, isabel spitsstaartamadines, tangara's, kolibries, toekans, toerako's etc.
Steeds koper van uw Australische prachtvinken, kanaries en parkieten.
Zaadzifters, ziekenkooien, schakelklokken, dimmers en andere benodigdheden.
Folders op aanvraag.
Onze collectie sportprijzen, zoals bekens, zuilen en medailles is uniek. Catalogus op aanvraag.
Prachtig materiaal tegen interessante prijzen.

IX. Natuurbehoud (vervolg)

4. In Nederland verhandelde 'zeldzame' en 'bedreigde' soorten.

Zoals reeds eerder is opgemerkt, is het niet eenvoudig om aan te geven wanneer een soort zeldzaam is, of met uitsterven wordt bedreigd. Er bestaan drie belangrijke bronnen die hieromtrent het een en ander vertellen. De eerste bron betreft het zogenaamde Red Data Book van de IUCN (1). De IUCN (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources) is een strikt wetenschappelijk orgaan, dat nauw verbonden is met het Wereldnatuurfonds; de gegevens over de verspreiding van een soort en over het aantal exemplaren dat daarvan (nog) in de natuur voorkomt zijn het resultaat van wetenschappelijk veldonderzoek en daarom vrij betrouwbaar. De andere twee bronnen zijn de 'Appendices' van de zogenaamde Washington-Conventie en de Wet Bedreigde Uitheemse Diersoorten (resp. 2, 3); beide hebben tot doel om via een beperking van de handel in zeldzame en bedreigde soorten een bijdrage te leveren aan het behoud van die soorten en daarmee aan het behoud van de natuur en natuurlijke ecosystemen. Deze laatste twee bronnen vermelden echter niet alle soorten die in de Red Data Books wél als zeldzaam of bedreigd worden vermeld, en verder vermelden zij daarentegen weer wél soorten die niet in de Red Data Books worden vermeld; verschillende redenen zijn hiervan de oorzaak, onder andere sterke gelijkenis van verschillende soorten en registratieproblemen met gekweekte exemplaren, maar hierover later meer. Alle soorten die in dit hoofdstuk worden behandeld worden in tenminste één van voornoemde bronnen vermeld.

a. Zangvogels (orde: Passeriformes).

Via de Vraag-en-Aanbod-rubriek en de advertenties van handelaren in het maandblad *Onze Vogels* gedurende de jaren 1974-1975 werden vier zeldzame of bedreigde soorten

Balispreeuw

exotische vogels als huisdieren

JA of NEE

door R. Stolk, dierenarts

te koop aangeboden of gevraagd (4).

De **Balispreeuw** (*Leucopsar rothschildi*) werd slechts éénmaal door een particulier te koop aangeboden. Hij behoort tot de familie der Spreeuwen (*Sturnidae*) en komt uitsluitend voor op Bali (Indonesië) en heeft dus een beperkt verspreidingsgebied. De populatie Balispreeuwen schijnt onder druk te staan van de wildvang ten behoeve van de vogelhandel, hoewel nog té weinig gegevens beschikbaar zijn om de mate van zeldzaamheid nauwkeurig aan te geven (1). Broedresultaten in gevangenschap zijn wel bekend, maar zijn gering in aantal (5). Vele wildvangexemplaren worden via Londen, Singapore en Hongkong geëxporteerd; van alle zeldzame soorten wordt via het Londense vliegveld Heathrow (6) de Balispreeuw het meest aangevoerd. Enkele gegevens over de vogel zelf: (7).

De Balispreeuw wordt in alle drie voornoemde bronnen vermeld.

De **Yarrell's Sijs** (*Carduelis yarrellii*) werd slechts één keer te koop gevraagd door een particulier. Hij behoort tot de familie der Vinken (*Fringillidae*) en is afkomstig uit Zuid-Amerika. De Yarrell's Sijs zou slechts zelden worden ingevoerd, hij zou meestal in zieke toestand in de handel komen en zou slecht tegen vochtig en koud klimaat kunnen (8). Enkele gegevens over de Yarrell's Sijs: (8, 9).

De **Kapoetensijs** (*Carduelis cucullata*) werd in voornoemde periode zeer regelmatig te koop aangeboden en gevraagd. Oorspronkelijk is deze vinkensoort (familie *Fringillidae*) afkomstig uit Venezuela, maar hij zou zich via uit volières ontsnapte exemplaren (faunavervalsing!) ook verspreid hebben in Columbia, Cuba, Trinidad en Porto Rico (10). Hoewel deze soort nog maar zelden zou worden ingevoerd (9, 10) gebeurt dit desondanks toch nog bijna jaarlijks, zij het in kleine aantallen (9). Ook in de Verenigde Staten werden in de periode 1968-1971 nog zo'n 20 exemplaren ingevoerd (6). Volgens Nicolai (9) zou door de voortdurende vangst de populatie steeds meer in gevaar worden gebracht. Vrijwel alle in Nederland verhandelde exemplaren zijn gekweekte exemplaren, hetgeen valt af te leiden uit het feit dat het aanbod vrijwel uitsluitend bepaald werd door particulieren (4); dit wordt bevestigd doordat kenners deze soort omschrijven als een gemakkelijk te kweken soort (9, 10, 11). Dat er desondanks nog steeds, zij het weinig, kapoetsensijzen worden ingevoerd, is misschien te verklaren door het feit dat de vraag naar deze vogels voor een groot deel bepaald wordt door kleurkanariëkwekers (het infokken van de roodfactor door mannetjes-kapoetsensijzen; (11), zodat niet zozeer de kweek van kapoetsensijzen centraal staat, maar eerder de kweek van kleurkanaries.

De tot de familie de Cotinga's (*Cotingidae*) behorende **Rotshanen** (geslacht *Rupicola*) zijn eveneens

afkomstig uit Zuid Amerika. Hoewel rotshanen in de onderzochte periode alleen maar te koop werden gevraagd, staat vast dat er toch onregelmatig exemplaren worden ingevoerd. Zo werden in 1972 via het blad *Onze Vogels* rode rotshanen (*Rupicola peruviana*) te koop aangeboden (4), terwijl ook Van der Mark (12) en Walraven (13) melding maken van handel in rotshanen; Inskipp (6) maakt melding van import van rode rotshanen door een particulier. De verzorging en huisvesting van rotshanen is niet eenvoudig (13) en broedresultaten in gevangenschap zijn niet bekend (12, 13). Enkele gegevens over de rotshanen zelf: (11, 12, 13).

Momenteel is alleen de handel in en het bezit van de Balispreeuw en van Rotshanen in Nederland verboden (Wet Bedreigde Uitheemse Diersoorten). Indien Nederland ook de Washington-Convention ratificeert dan worden tevens de Yarrell's Sijs en de Kapoetsensijs tot verboden handelswaar gerekend; ten aanzien van de Kapoetsensijs zal dit wel de nodige problemen opleveren, omdat deze soort vrijwel alleen ge-

kweekt wordt en nauwelijks (meer) wordt ingevoerd; omdat hierdoor grote registratieproblemen zullen ontstaan, mag verwacht worden dat de Kapoetsensijs op een of andere manier gevrijwaard zal blijven van wettelijke regelingen. □

Literatuur:

1. VINCENT, J. Red Data Book. Vol. 2, Aves. Morges, Switzerland, 1966.
2. WET van 8 januari 1975, houdende regelen ter bescherming van bedreigde uitheemse diersoorten. 's Gravenhage: Staatsblad, 1975, 48.
3. CONVENTION on international trade in endangered species of wild fauna and flora. Washington, 1973.
4. SMIT, C.P.J., R.J. STERK, H.C. WALVOORT. Exotische dieren, huisdieren ja of nee?; een orientatie. Faculteit Diergeneeskunde, Rijksuniversiteit Utrecht, 1977.
5. BRIDGEWATER, D.D. Status of rare and endangered birds in captivity with a general

- reference to mammals. *Zoologica*, 57, 119-125, 1972.
6. INSKIPP, T.P. All heaven in a rage; a study into the importation of birds into the United Kingdom. Royal Society for the Protection of Birds.
 7. MARK, R.R.P. VAN DER. Grote insecten- en vruchtenetende tropische vogels. Zutphen: Thieme & Cie, 1965.
 8. MARK, R.R.P. VAN DER. Zaadetende tropische vogels, I, II en III. Zutphen: Thieme & Cie, 1965.
 9. NICOLAI, J. Kooi- en volièrevogels; het fokken en de keuze. Amsterdam: L.J. Veen, 1967.
 10. BERKEL, C.E. VAN. Capuzensijs. *Onze Vogels*, 35, 355-356, 1974.
 11. TOLMAN, R. Zo leer je vogels kennen. Rizlax-uitgave. 4 DLN. DL. 3 en 4.
 12. MARK, R.R.P. VAN DER. Kostbare verenpracht: Rotshanen. *Onze Vogels*, 30, 549-550, 1969.
 13. WALRAVEN, CHR. Rode rotshaan. *Onze Vogels*, 33, 119-120, 1972.

Mijn kweek met: Herdermania (man) Acridotheres trites en Voor-Indische spreeuw (pop) Sturnus contra jalla

In de zomer van 1970 kon ik na een verbouwing van ons verpleeghuis een volièrre opnieuw in gebruik nemen.

Het grootste gedeelte bestond uit een ren van 6 meter bij 2,3 meter en 2 meter hoog, waarvan een klein gedeelte met draadglas is afgeschermd. De rest is gaas. Er is een nachthok in het verlengde van de ren van 0,7 meter diepte.

Ik plaatste hierin vogels, die een lange vlucht nodig hebben, zoals spreeuw- en gaaiachtigen.

Fokken was niet mijn bedoeling. Het moest iets worden, wat leuk was om naar te zien en prettig om naar te luisteren. De kunst was, om dit met zo min mogelijk arbeid te bereiken. Fokken brengt extra werk mee.

Ik bevolkte de volièrre niet, zoals Noach eens met zijn ark deed, waarin hij van elk exemplaar een koppel deed. Ik beperkte mij tot van elk soort een exemplaar. Ik geef het

Tekst: J. Uyttewaal
Foto's: P. Broekman

Voor-Indische spreeuw

lijstje op, dat de volièrre begin juni 1978 bevolkte:

- 1 pagodespreeuw
- 1 mandarijnmaina
- 1 herdermaina
- 1 Ind. spreeuw
- 1 japanse nachtegaal
- 1 formosazanglijster, een spotlijster
- 1 epauletspreeuw of roodschouderbuidelspreeuw
- 1 rode kardinaal
- 1 Mexicaanse groene gaai
- 1 purperglansspreeuw

De laatste twee vogels werden, onkundig van wat mij die maand te wachten stond, in het begin daar van aangeschaft.

In de ren staat een laurierstruik er een berkenboompje, die regelmatig worden gesnoeid, om de vlucht vrij te houden. Zij bieden een goede schuilplaats voor opgejaagde vogels, wat bij zo'n gezelschap geer overbodige luxe is.

Dit is dan de entourage en nu volgt mijn fokverhaal.

Toen ik begin juni, na een afwezigheid van 3 weken de stand van de vogels op ging nemen, vond ik in het nachthok op een plank een komvormig nest met 4 groene eieren er in. Ik haalde mijn schouders op, maar een beetje nieuwsgierig bleef ik toch wel.

Als ik de eieren voelde, waren ze warm, de schuwe moeder heb ik nooit op het nest gezien.

Ik hield regelmatig nestcontrole en op 18 juni vond ik tot mijn verbazing een jonge spreeuw en een dag later kwam er nog een tweede bij. De twee andere eieren waren onbezet. Het was nu gemakkelijk vast te stellen, wie de ouders waren. De jongen moesten gevoerd worden. Dat kon niet missen.

Het waren de slechtvliegende Her-Jermaina (man) die vanaf 1972 en de Voor-Ind. spreeuw (pop), die vanaf 1970 de voliëre bevolkten.

De maina wist gedeeltelijk vliegend en klimmend het nest te bereiken. Hij is voordat hij in de voliëre kwam, een tijdje kooivogel geweest. Er moet toen iets met zijn vleugels gebeurd zijn.

Het menu bestond uit: meelwormen, vissersmaden, regenwormen, geweekt beschuit, jonge kaas restes. Ook zorgde ik voor botten met nerg, om vliegen aan te lokken en natuurlijk verder het gewone spreeuwvoer zoals universeel.

Op 25 en 26 juni gingen de ogen van de jongen open. Op de 25ste werd ook het oudste jong geringd en het jongste op 28 juni.

Op 4 juli vond ik het oudste jong

dood in het nest. Vermoedelijke doodsoorzaak is darmvergiftiging. In mijn ijver om gevarieerd insectenvoer te geven had ik van een bladstortplaats, waar ook ander afval was gebracht, van tijd tot tijd een emmertje geschept en dit in de voliëre gekiept. Na deze ervaring heb ik dat niet meer gedaan. Ik stak toen alleen nog gras en mospollen voor dat doel.

10 Juli 1978 vloog het tweede jong uit.

Het werd tot 5 september door de man bijgevoerd.

De Voor-Ind. spreeuw was hiermede al eerder opgehouden. Het was mooi om te zien, hoe zij de zachte kaasstukjes in haar snavel verpulverde en dit aan het jong opvoerde. Lang voor het einde van de maand had zij het voeren gestaakt.

Zij bouwde een bolvormig nest in de Laurier met een kleine opening opzij. Het eerste nest, dat in het nachthok was gebouwd, was komvormig!!

Ik heb geen nestcontrole gehouden, om geen verandering te brengen in het nest. Je kon nauwelijks met een hand door de opening. In laatste instantie was het nog verstevigd met materiaal van het nest in het nachthok.

Op 9 augustus 1978 zag ik de pop druk wormen verzamelen en als ik op een afstand stond, de laurier invliegen.

Voorzichtig gleed mijn hand in het nest. Ik vond een pas geboren jong en twee eieren.

Op 12 augustus was de toestand nog precies zo en een paar dagen

later lagen de schalen van de twee eieren buiten op de grond.

Ik geloof, dat de maina poolshogte genomen heeft. De opening was groter gemaakt. Zijn gedrag veranderde. Hij begon ook andere vogels te verjagen, als de Voor-Indische spreeuw wormen e.d. verzamelde. Na het uitvliegen van het eerste jong had de maina deze gezinstak verwaarloosd. Tot nog toe was de Voor-Ind. spreeuw bij het verzamelen van voer voor het jong van het tweede broed schuw geweest. Ze liet zich verjagen o.a. door de Epauletspreeuw. De pop werd direct veel rustiger.

Daarnaast bleef de maina het jong van het eerste legsel voeren. Ik heb hem niet het nest in de Laurier in zien gaan, om het jong daar te voeren en ik meen, dat hij het nest hoogstens een paar keer bezocht heeft.

Op 18 augustus heb ik het jong geringd en op 31 augustus vloog het 's morgens om 10 uur uit.

Op 6 september werd het oudste jong niet meer door de maina gevoerd. Als het bedelde, werd het steeds verjaagd. Het pas uitgevlogen jong kreeg toen de hapjes. Van een derde broedsel is niets meer gekomen.

Half september was het verenkleed van de 2 jonge spreeuwen hetzelfde. Dit bleef zo tot halfweg oktober. Omdat het jong, dat de ouders voedde, ook het andere jong mee verjoeg, dacht ik, dat het oudste jong zich weer ingebedeld had ten koste van het jongere broertje of zusje. Toen bij een van de jongen iets van het volwassen kleed begon door te komen, deed ik de ontdekking, dat ik er naast zat. De ouders hadden zich niet vergist.

Het jeugdkleed is van boven donker en van onder lichtbruin.

Hiermede is mijn verhaal voorlopig verteld.

De natuur is iets wonderlijks. Enerzijds wacht men soms jaren geduldig op een broedresultaat van vogels van hetzelfde soort. Anderzijds ontstaan er spontaan kruisingen tegen wil én ik kan niet zeggen zonder dank.

Dat ik met mijn verhaal iemand, die al jaren op een broedresultaat van een paartje wacht, weer wat vertrouwen in de toekomst mag hebben gegeven.

geslaagde kweek met de witruglori

Tekst: F. Beswerda

De witruglori, *Pseudeus fuscata*, komt voor op Nieuw Guinea en het eiland Salawati, waar ze in grote troepen in de toppen van de bomen leven.

Het is een bruinzwarte vogel met twee fel oranje rode banden van ongeveer 1½ cm breed over de borst en een oranje kleurige buik. De borstveren zijn grijs omzoomd, de bevedering de schedel is goudkleurig en op de stuit lichtgrijs. De snavel is rood.

Sinds een jaar bezit ik deze vogels, welke door de Engelsen ook wel Duskylori wordt genoemd. Of de twee vogels die ik toen aanschafte inderdaad een paartje was wist ik niet, aangezien er bijna geen uiterlijk verschillen tussen beiden zichtbaar waren. Bijna geen, want de een had roodbruine staartveren en de andere bijna donkerblauwe.

Terwijl verschillende van mijn lories regelmatig paren en elkaar aanhalen, was dit bij de witruglories niet het geval. Ze gaven nagenoeg geen blijk van genegenheid jegens elkaar. Op een gegeven dag viel me toch op wel iets vreemds op. Normaal hadden deze vogels om het oog een naakte zwarte oogring maar plotseling was deze oogring bij een van de vogels enigszins gezwollen en oranje rood van kleur. Ik schrok er eigenlijk van en dacht in eerste instantie dat de vogel iets mankeerde. Na enige dagen van nauwkeurige observatie, waarbij ik ook nog de vogel vrij regelmatig in de hand nam, bleek toch niets verontrustends. De vogel was levendig en zat goed in het vlees.

Een week later miste ik echter deze

vogel. De andere bevond zich gewoon in de volière. In die volière had ik een nestblok gehangen en toen ik daar inkeek bleek mij dat de bewuste vogel op twee eieren zat te broeden. Nu vermoed ik, maar weet het niet zeker, dat die opgezwollen oranje rode oogrand een teken van broedrijpheid is.

Omdat het broedblok op een wat moeilijk te bereiken plaats hing, kon ik niet zo gemakkelijk een regelmatige nestcontrole houden. Hierdoor kan ik dan ook niet met zekerheid zeggen hoe lang het broeden heeft geduurd. Afgaande op mijn ervaringen met de rode lories, schat ik de broedduur van de witruglori op 22 tot 24 dagen.

Toen ik namelijk na ongeveer drie weken nadat ik de twee eieren had gezien weer in het blok keek, lagen er twee met wit dons bedekte jonge in.

Het witte dons werd na ongeveer 10 dagen grijs van kleur en na 3 weken werden de eerste rode veertjes op de borst zichtbaar, evenals de goudkleurige op de kopjes.

In diverse boeken wordt geschreven over Duskylories met rode banden over de borst en met gele banden. De vogels met gele banden zouden dan jonge vogels zijn. Bij mij bleek dat niet het geval te zijn want de jongen hebben dezelfde rode kleur als hun ouders.

Tijdens de broedperiode en gedurende de tijd dat de jongen er waren, kregen de ouders het normale lorievoer zoals ik dat in mijn artikel in het oktobernummer 1977 heb beschreven.

Toen de jongen 4 weken oud waren,

heb ik ze met 7 mm ringen geringd. De jongen groeien erg langzaam en verblijven ongeveer drie maanden in het blok. Dan vliegen ze uit en worden nog ongeveer 14 dagen, in afnemende mate, door de beide oudervogels gevoerd. De jonge witruglories gelijken sprekend op de oudervogels.

NOOT REDACTIE:

De heer F. Beswerda, Waterstraat 10 in Delfzijl, schrijver van bovenstaand artikel, wil gaarne in contact komen met liefhebbers die lories houden en er eventueel ook mee hebben gekweekt. Wellicht willen zij aan hem een briefje schrijven met de volgende gegevens: Aantal en soort lories (wetenschappelijke benaming vermelden) welke men houdt; huisvesting (zo volledig mogelijk); voeding; eventuele kweekresultaten; etc. etc. Door samenbundeling van gegevens wil de heer Beswerda trachten de kweek met lories te intensiveren. Ieder die reageert ontvangt bericht en een overzicht van namen en adressen alsmede verdere gegevens van hen die dat ook hebben gedaan. Bovendien zullen uit die gegevens artikelletjes worden samengesteld die dan later weer in dit blad zullen worden opgenomen. De redactie hoopt, evenals de heer Beswerda, dat mede hierdoor een positieve bijdrage kan worden geleerd aan de kweek met en de in standhouding van de loriesoorten welke in het bezit van de liefhebbers zijn.

35/27 mm

vogelkinderen en hun ouders

Meindert de Jong
Foto's uit gelijknamig boekje
Uitg.: Thieme

Patrijs *Pendix Pendix*

Patrijzen kan men overal aantreffen: op de hei, in duinpannen, in gras- en klaverland, korenvelden, ruige bermen en ga zo maar door. Ook vond men eens een nest op een hooischelf en werd een legsel aangetroffen, op een open plek in het bos. Dit moet gerekend worden tot de uitzonderingen, want patrijzen houden van de ruimte. Het nest is een kuiltje, dat wordt gestoffeerd met droog plantaardig materiaal dat ook wordt gebruikt om de eieren te bedekken als de broedende vogel op foerage uitgaat of een zandbad wil nemen. Het nest is uiterst lastig te vinden daar het uitstekend wordt verstopt tussen de ruigte onder een haag, tussen bramen, graspollen en dergelijke. De eieren zijn kleiner dan die van de fazant maar lijken er zeer veel op;

doorgaans zijn ze iets minder glanzend en stomp peervormig, ietwat 'buielig'. De aantallen lopen erg uiteen, maar als regel bestaat een compleet legsel uit acht tot twaalf eieren. In Finland zijn legsels gevonden van zeventwintig eieren, waarvan wordt beweerd dat ze van één vrouwtje afkomstig zijn. Er zijn wel eens veertig(!) eieren in een nest gevonden, maar die zijn zonder twijfel door meerdere dames gelegd. Het broeden geschiedt door het wijfje; haar gemaal is echter wel in de nabijheid om een waakzaam oogje in het zeil te houden. Na ongeveer drieëntwintig tot vijfentwintig dagen worden de jongen geboren, die, als ze eenmaal goed en wel droog zijn, onder de hoede van beide ouders het veld in trekken en reeds kunnen vliegen als zij een week of drie oud zijn. □

COM-WERELDTENTOONSTELLING IN HET TURFSCHIP TE BREDA

Meer dan 10.000 vogels in een onvoorstelbare mooie en interessante collectie. Dit mag u niet missen.

Geopend vanaf 26 januari 1979 te 13.30 uur, vervolgens dagelijks van 10.00 tot 22.00 uur, m.u.v. 27 januari en 4 februari wanneer wij sluiten om resp. 18.00 en 17.00 uur.

Toegangsprijzen: Volwassenen f 5,00
Kinderen tot 12 jaar en bejaarden f 2,50
Passe-Partout f 20,00